EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı: 165, 15 Mart '97

Arnavutluk'ta silahlı halk ayaklanması

1 Mart günü ülkenin ikinci büyük liman kenti Vlore'de patlak veren silahlı halk ayaklanması günden güne büyüyerek bütün Güney Arnavutluk'a yayıldı. Güney Arnavutluk'un tümü üzerinde tam kontrol sağlayan ayaklanma bu satırların kaleme alındığı sırada (14 Mart) başkent Tiran'a ulaşmış durumdaydı. Eğer başkent ele geçirilirse, bu zaten haftalardır tüm gücünü ve otoritesini yitirmiş Berişa rejiminin artık tümden çökmesi anlamına gelecektir. Şu an silahlı ayaklanmaya Kuzey bölgesinden de bazı kentler katılmış durumda. Son haberlere göre ailesini günler öncesinden İtalya'ya kaçıran Berişa da her an ülkeden kaçmaya hazırlanıyor. Batılı emperyalistlere çıkarılan askeri müdahale çağrısının karşılık bulamadığı koşullarda, kokuşmuş işbirlikçi rejimin tüm temsilcileri için emperyalist efendilerinin kucağına sığınmaktan başka bir çıkar yol kalmayacaktır.

Tüm dünya günlerdir Arnavutluk'taki toplumsal depremi izliyor. Başlangıçta bir dizi manevrayla olayların önünü alacakları umudu içinde olan emperyalist merkezler, ayaklanmanın Tiran'a ulaşmasıyla birlikte derin kaygılar içine gömüldüler. Özel kurtarma birlikleri günlerdir havadan ve karadan, yıllardır Arnavutluk'un yağması işini organize eden "batı ülkeleri vatandaşlar"ını (uzmanlar, danışmanlar, casuslar ordusunu) tahliye etmeye çalışıyorlar. Bu tahliye işlemi bahane edilerek Arnavutluk kıyılarına emperyalist savaş gemileri yığılmış durumda.

Berişa rejiminin son umudu olan "milli mutabakat hükümeti" manevrası da tutmadı. Bu hükümetin tek işlevi çaresizlik içinde batılı emperyalistleri askeri müdahaleye çağırmak gibi halk düşmanı ve haince bir karara imza atmak oldu. Ne var ki, silahlanarak ayağa kalkmış ve mevcut rejimi gayri meşru konuma düşürmüş öfkeli bir halk gerçekliği karşısında, hiç değilse şimdilik, batılı emperyalistler bir askeri müdahaleye cesaret edemiyorlar. Böyle bir müdahalenin bugünkü belirsizlik ortamında kendilerine pahalıya patlayacağından öteye, bunun, halk ayaklanmasını ülke çapında genelleştirmesinden endişe duyuyorlar. Ulusal onuruna düşkün ve tüm tarihi boyunca yabancı istilacılara karşı sayısız direnme örnekleri vermiş bir yurtsever halkla karşı karşıya bulunduklarına göre, bu korkularında haksız da sayılmazlar.

Bu arada emperyalist batı medyası (ve ondan beslenen Türk medyası) da emperyalizme ve gericiliğe karşı ortaya çıkan ve çıkacak olan her gerçek halk hareketine karşı oynadığı ve oynayacağı rolü bir kez daha ortaya koyuyor. Rejimi çöküntüye götürecek çaptaki geniş katılımlı bir halk ayaklanmasını "terör", "anarşi" ve "kaos" olarak sunuyor. Gelişmelerle ilgili temel gerçekleri gizleyerek, tüm dünyaya "yağma", "başıbozukluk" vb. üzerine korkutucu masallar pompalıyor. İşi halkın silahlı başkaldırısının gerisinde adi suç şebekelerinin, hatta mafya gruplarının olduğunu söylemeye kadar bile vardırıyor. Özetle kokuşmuş bir rejime karşı yoksulluk ve sefalet içinde bunalan bir halkın haklı başkaldırısını karalamak, gözden düşürmek, onu kriminal bir vaka olarak göstermek için elinden ne geliyorsa yapıyor. Böylece bölge halklarına ilham verecek ve dünya halklarına örnek oluşturacak bir kararlı direnme hareketinin bu doğrultudaki etkisini kırmaya

çalışıyor. Kuşku yok ki, emperyalist medya bu yolla aynı zamanda önümüzdeki günlerde gündeme getirilebilecek emperyalist bir askeri müdahale için şimdiden gerekli zemini hazırlamaya çalışıyor. "Anarşi" ve "kaos" vurgusu beraberinde bunu giderecek bir uluslararası müdahale talebini de getiriyor. Nitekim bir kısım emperyalist basın bunu şimdiden bu gerekçeyle açıkça talep de ediyor.

Halk hareketinin klasik gelişme çizgisi

Görünürde herşey tüm kapitalist ülkelerde sık sık yaşanan türden bir mali skandalla başladı. Başta devlet başkanı Berişa olmak üzere rejimin kilit isimleriyle yakın ilişkiler içinde olan bankerler, yoksul halkın boğazından keserek biriktirdiği parayı "iflas" aldatmacasıyla bir çırpıda gaspedince, ülke çapında halk ayağa kalktı. Öfkeli ama barışçıl grev ve gösteriler, bir süre sonra polisle sokak çatışmalarına dönüştü. Haftalarca bu biçimler içinde süren halk hareketi, daha sonra yönetimin vurdumduymazlığı ve küstahça tehditleri karşısında resmi hükümet binalarına, polis karakollarına saldırılara dönüştü. Rejimin halk hareketini dizginlemek üzere ordu ve polisi daha etkin bir biçimde kullanmaya niyetlendiği bir sırada ise hareket silahlı halk ayaklanmasına sıçradı. Silahsız halk, ayaklanma için gerekli silahı bizzat ordu cephaneliklerini ele geçirerek sağladı. Başlangıçta ülkenin güneyindeki bazı kentlerde yerel ölçekte gerçekleşen ayaklanma, hızla tüm güneye yayılarak genelleşme sürecine girdi.

Bu tablonun toplamında bir halk hareketinin klasik gelişme çizgisi ile yüzyüzeyiz. Beklenmedik bir biçimde ve kendiliğinden patlak veren barışçıl kitle gösterileri, belirli ara aşama ve biçimlerden geçerek, sonuçta, rejimin otoritesini ve yönetim aygıtını çökerten bir silahlı halk ayaklanmasına varmıştır. Ve ayaklanmanın başarı sağladığı her kent ve kasabada, halk kendi demokrasisini uygulayarak, hızlı bir biçimde kendi yönetim organlarını seçmiş, komite ve konseylerini oluşturmuştur.

Geniş halk yığınlarının ayağa kalkmasında ifadesini bulan ve ayaklanmanın başarı sağladığı yerlerde mevcut rejimin baskı ve yönetim aygıtını çökertecek boyutlara varan bu çapta bir toplumsal patlama, ancak mevcut rejim derin bir iktisadi, sosyal ve siyasal kriz içindeyse olanaklı olabilir. Böyle bir toplumsal ön birikim gerekli zemini yaratmamışsa eğer, kendi başına şu veya bu skandalın yaratacağı öfke ve tepkiler ne olursa olsun, bunun iki ay gibi kısa bir sürede toplumsal bir depreme dönüşmesi, tüm manevralara rağmen önü alınamayan silahlı bir halk ayaklanmasına varması beklenemez. Söze başlarken olaylar görünürde bir banker skandalıyla başladı dememiz, temeldeki ve derindeki bu asıl harekete geçirici etkenlere dikkat çekmek içindir.

'91 yılındaki yıkılışın ardından Arnavutluk halkı sosyalist kuruluşun sağladığı iktisadi, sosyal, siyasal ve kültürel kazanımları çok kısa bir sürede peşpeşe kaybetti. 50 yıla varan bir zaman dilimi içinde büyük emeklerle kurulan ve halka hizmet eden sanayi altyapısı, İMF ve Dünya Bankası reçeteleri doğrultusunda talana açıldı ve tahrip edildi. Ülke kaynakları emperyalist tekellerin yağmasına açılırken, ülke emperyalist metalar için açık pazar haline getrildi. Bir çok sanayi işletmesi tasfiye edildi. İşsizlik ve yoksulluk çığ gibi büyüdü. Geniş halk yığınları maddi ve kültürel bir yıkım yaşadılar ve mutlak yoksulluk içine düştüler. Toplum yaşamı dejenere oldu, toplumsal suç oranı görülmemiş boyutlar kazandı.

Berişa'nın temsil ettiği rejim, talanı ve soygunu mafyavari yöneten işbirlikçi bir çeteyi temsil ediyordu. Doğu Avrupa'nın öteki ülkelerinde de ortaya çıkan türden mafyalaşmış bir siyasal yönetim tarzının denebilir ki en kötü, en utanç verici örneği Arnavutluk'ta ortaya çıkmıştı. Emperyalist merkezlerin, özellikle ABD'nin kuklası durumundaki bu yönetim, temel siyasal hak ve özgürlüklere imkan tanımayan faşist bir rejimi adım adım kurdu. Çok sayıda muhalif politikacı, yazar, gazeteci zindanlara dolduruldu. Öylesine ki, geçen Mayıs ayında yapılan sözde seçimlerden bugün kendisine payanda yapmaya çalıştığı resmi düzen

muhalefetini bile dışladı. Mayıs'taki seçim komedisi ortaya Berişa'nın adamlarından oluşan bir kukla parlamento çıkardı. (Batılı parlamenter demokrasinin Arnavutluk'taki bu karikatürü, ülke halkının bizzat Berişa'nın kendisine karşı silahlı bir ayaklanmayı başlattığı bir sırada, dönüp "irade"sini temsil ettiği bu halk "adına" aynı Berişa'yı 5 yeni yıl için devlet başkanlığına ve neredeyse oybirliği ile yeniden seçti! Böylece halkın iradesine ve inisiyatifine dayanan devrim ile parlamenter sistemin bu klasik karşı karşıya gelişine Arnavutluk yeni bir örnek sağladı.)

İşte '91 yılından bugüne son altı yılda yaşanan bu süreçlerin yarattığı toplam toplumsal tepki birikimi, yeni yılın başındaki banker skandalıyla alevlendi ve ateş aldı. Silahlı halk ayaklanmasına varan toplumsal patlamayı bu yarattı. Ocak ayında patlak veren kitle hareketinin gelişim seyrinin, halk devrimlerinin tarihte bir çok örneği görülen klasik gelişim aşamalarını izlemesiyle birlikte ele alındığında, şunu söyleyebiliriz: Arnavutluk toplumunda son altı yılda oluşan derin toplumsal çelişkiler, bu çelişkilerden beslenen sürekli bir istikrarsızlık ve bunalıma neden olmuştu. Çelişkilerin keskinleşmesinin yarattığı büyük toplumsal tepki birikimi banker skandalıyla birlikte geniş çaplı kitle hareketlerine dönüşünce, bu ülkede devrimci bir durum yarattı. Bu devrimci durum hızla olgunlaşarak bir silahlı halk ayaklanmasına, yani gerçekte bir halk devrimi boyutlarına ulaştı. Kurulu düzenin baskı ve yönetim aygıtının ayaklanma bölgelerinde çökmesi, ayaklanan halkın seçimle kendi yeni yönetim organlarını oluşturması, yaşanan olayların gerçek bir halk devrimi olduğu konusunda bir kuşku bırakmıyor. Fakat buna rağmen henüz "Arnavutluk Devrimi"nden sözedilmiyor. Ayaklananların kendi eylemlerini böyle görüp görmedikleri, yarattıkları "komite" ya da "konsey"leri devrim komite ve konseyleri olarak niteleyip nitelemedikleri de henüz bilinmiyor.

Devrimci bir önderlikten ve programdan yoksunluk

Belirgin bir zayıflık ifadesi bu belirsizlikler bizi silahlı halk ayaklanmasının temel önemdeki zaaflarına getiriyor. Arnavutluk halk ayaklanması herhangi bir devrimci önderlikten, açık bir politik yön ve programdan yoksun olarak, neredeyse tamamen kendiliğinden gelişti. Belli bir örgütsel yapıya, merkezileşmiş koordinasyona ve bu çerçevede yönetime, ayaklanmanın Güney'deki başarısından ancak günler sonra kavuşabildi. Görülebildiği kadarıyla "Halkın Kurtuluşu İçin Ulusal Komite" adını alan ve Güney'de Vlore merkezli özerk bir yönetim kuran ayaklanma yönetimi, halen açık bir politik çizgi ve programdan yoksundur. İleri sürdüğü istemler, ayaklanan halkın daha baştan ve kendiliğinden ileri sürdüğü, "Berişa'nın istifası" ve "bankerlerin gaspettiği tüm paraların geri ödenmesi" sınırlarını aşmıyor.

Mevcut rejimi çöküş noktasına getiren ve ülkenin yarısında tam egemenlik kurmakla sonuçlanan bir halk ayaklanması için, barışçıl gösterilerin başlangıç noktasındaki taleplerle sınırlı bir politik tutum, büyük ve şaşırtıcı bir paradoksun ifadesidir. Bu, ayaklanmanın devrimci bir önderlikten, yönden ve programdan yoksunluğuna en açık ve kesin göstergedir. Aynı şekilde bu, ayaklanma öncesi Arnavutluk toplumununda ciddi herhangi bir devrimci siyasal akımın yokluğuna da açık bir göstergedir.

Devrime doğru büyüyen politik olaylar, hemen her zaman, çok büyük ölçüde kendiliğinden bir dinamiğe sahiptirler. Devrimler planlanıp uygulanmazlar, fakat toplumun derinliklerinde oluşan patlayıcı birikimin beklenmedik zamanlarda ve biçimler içinde dışa vurmasıyla oluşur ve gelişirler. Bununla birlikte, kendiliğinden patlak veren devrimler ya da büyük halk hareketleri, devrimci partiler tarafından yönetilip yönlendirilirler. Bu tarihsel olaylara bir yön, bir çizgi, bir program kazandırılarak, onlar bilinçli müdahalelerle adım adım zafere götürülebilir ve götürülürler. Devrimci önderliğin, devrimci öncü partinin bir devrimde oynayabileceği temel tarihsel rol de işte burada ifadesini bulur. Bu onun, patlak vermiş bir devrimin kaderini belirleyecek düzeydeki hayati

önemde rolüdür.

Fakat eğer devrimin ya da büyük bir halk hareketinin patlak verdiği ülkede, devrime varan ön birikim süreçleri içinde oluşmuş, gelişmiş, deneyim kazanmış, açık bir politik çizgiye ve sağlam bir örgütsel kimliğe sahip bir parti varsa, bu rolü başarıyla gerçekleştirme şansı olabilir. Patlak vermiş devrimler içinde doğan, kimliğini, çizgisini, örgütünü bu sıcak anlarda ancak kurabilen bir parti bile bu rolü oynayamaz. Ya da ancak istisnai durumlarda oynayabilir.

Bu iki farklı duruma iki klasik örnek verilebilir. İlk duruma örnek, 1917 Rus Devrimi ve Bolşevik Partisidir. İkinci duruma örnek, 1918 Alman Devrimi ve Spartakist hareketten doğan Alman Komünist Partisidir. Bilindiği gibi ilki zaferle, ikincisi yenilgiyle sonuçlandı. Almanya'daki Kasım Devrimi'nden yalnızca bir ay önce, Lenin, Avrupa'da olayların hızla devrime doğru gittiğini belirledikten sonra, büyük kaygılar içinde şunları ekliyordu: "Avrupa için en büyük talihsizlik, onun için en büyük tehlike, orada devrimci bir partinin olmamasıdır... Gerçi yığınların güçlü devrimci hareketi bu yanlışı düzeltebilir, ama bu olgu büyük bir talihsizlik ve büyük bir tehlike olarak kalıyor."

Arnavutluk'ta bugün halk hareketine önderlik etmeye aday devrimci bir parti yoktur. Görülebildiği kadarıyla halk hareketinin içinde kendini bulacak gibi görünen bir parti de halen yok. Bu temel zaaf, olayların seyrini ve dolayısıyla kaderini kaçınılmaz olarak belirleyecektir. Devrimci bir önderlikten yoksunluğun yarattığı zaafın çapını anlayabilmek için, eski iktidar partisi AEP'ten arta kalan komünistlerin kurduğu Arnavutluk Komünist Partisi'nin bir yetkilisinin, ayaklanmanın Tiran kapılarına dayandığı bir sırada ortaya koyduğu şu sözlere bakmak yeterlidir: "Yeni seçimlerin yapılıp halkın onayını alan bir hükümet işbaşına gelmeden Arnavutluk'ta istikrarın sağlanması mümkün olmayacaktır".

Kendi başına bu sözler, ortada ayaklanmaya ilişkin herhangi bir devrimci perspektifin olmadığının açık kanıtıdır. "Adil ve dürüst" parlamenter seçimlere dayalı bir yatıştırıcı çözüm ve istikrar arayışı, emperyalistlerin düşündüğü şeyin kendisidir.

Önemle belirtelim ki, emperyalist merkezlerin bir askeri müdahaleden şimdilik kaydıyla geri durmasının gerisinde, ayaklanmanın bu temel zaafını çok iyi görmeleri ve hesaba katmaları da vardır. Berişa'nın harcanması, yanısıra, "adil seçimler" ve halkın bir kısım para kaybını da telafi edecek bir mali yardım vaadi, onların olayları yeniden kontrol altına alabilmek ve düzeni yeniden tesis edebilmek için düşünebilecekleri en iyi çaredir. Onlar böyle bir çıkış yolunu umut etmektedirler. Verili koşullarda bu umudun çok da temelsiz olduğu söylenemez.

Halk ayaklanmasının kendine özgü bazı avantajları

Ayaklanmanın temel önemdeki zaaflarından onun bu kadar kolay başarı sağlayıp yayılmasını kolaylaştıran bazı kendine özgü avantajlarına geçiyoruz. Arnavutluk'taki halk ayaklanması değerlendirilirken önemle gözönünde tutulması gereken kendine özgü bazı faktörler var. Bunlar unutulursa eğer, bir halk ayaklanmasının bu denli kolay başarıya ulaşabilmesi olgusu doğru anlaşılamaz ve bu dayanaksız bazı hayallere yolaçar.

Bilindiği gibi, Arnavutluk'taki bugünkü işbirlikçi burjuva rejimin 6 yıllık bir geçmişi var. Arnavutluk burjuvazisi olarak tanımlayabileceğimiz bir sınıf, bu süreç içinde ve eski sosyalist kamu mülkiyetinin yağması temelinde, henüz yeni yeni şekillenmekteydi. Öteki Doğu Avrupa ülkelerinde ortaya çıkan türden bu türedi asalaklar güruhu, henüz topluma kök salabilmiş, toplumsal egemenliklerini çok çeşitli alanlarda pekiştirebilmiş durumda değildi. Bu zayıflık büyük ölçüde emperyalist odaklara uşakça bir bağımlılıkla dengelenebilmektedir. (Şimdi hummalı bir kurtarma faaliyetine konu olan binlerce uzman, danışman, idareci, teknik eleman ve casustan oluşan "batılılar" ordusu, Arnavutluk'u fiilen yöneten gerçek gücü oluşturmaktaydı.)

Halk ayaklanmasının bu kadar hızlı yayılabilmesinin ve Berişa yönetiminin hiç

bir ciddi karşı direnç yaratamadan hemen emperyalist efendilerini askeri müdahaleye çağırabilmesinin temel nedenlerinden biri işte budur. Köklü ve tecrübeli bir egemen burjuva sınıfına sahip olan ülkelerde, çok özel ortam ve koşullar dışında, bir halk ayaklanması bu kadar kolay yayılma ve başarı sağlama olanağı bulamamıştır, bulamayacaktır.

Mevcut egemen sınıfın bu zayıflığını doğal bir biçimde tamamlayan bir öteki etken, elinde tuttuğu baskı ve yönetim aygıtının iç zayıflığıdır. Bu, tepe noktalarda yapılan tüm temizliğe ve bazı temel kurumların tümden tasfiyesine rağmen, eski yönetim aygıtının büyük ölçüde devralınmasından gelen bir iç zayıflıktır. Ayaklanma karşısında ordunun bu kadar kolay çözülmesinin, ayaklanan halka karşı ciddi bir direniş gösterememesinin, dahası, bir çok yerde bizzat ayaklanmacıların saflarına katılmasının gerisinde bu var. Sosyalist rejimin halk ordusu geleneklerinin anısı ve etkisi, büyük bir ayaklanmanın bu kadar kansız yaşanabilmesinin ve kolay yayılabilmesinin önemli bir nedenidir. (Şunu da ekleyelim ki, ordudan bir çok eski ve yeni subayın ayaklanmacılara katılması ayaklanmanın "askeri uzman" ihtiyacını kendiliğinden çözmüştür.)

Bu, yakın geçmişinde sosyalist bir toplum düzeni bulunan bir ülkenin kendi özgünlüğüdür. Nitekim Arnavutluk Komünist Partisinin şu günlerde yayınlanan "*Açıklama ve Çağrı*"sında bu olguya açıklıkla işaret edilmektedir: "*Ordu ve polisin de çok önemli bir bölümü halka katıldı. Berişa'yı desteklemiş olan ve halen de destekleyen güçler ise onun özel silahlı çeteleri, özel tim "Shic" mensupları ve Sırbistan ve Kosova'dan kiraladığı askerlerden oluşan iki tümendir.*

"*Eski asker komünistler, halkın kurtuluşu için oluşturulan mahalli komitelerin ve daha kapsamlı konseylerin başında yer alarak, önemli görevlerde bulunuyorlar.*"

Yine de, bu etkenin rolü ne olursa olsun, eğer halk yığınları silahlı bir ayaklanmaya girişecek bir güç ve kararlılık sergilemeselerdi, bu cesareti, yiğitliği ve dinamizmi pratikte de ortaya koymasalardı, düne kadar rejimin hizmetindeki ordu da bir çözülme sürecine giremezdi. Ve tüm tarihi tecrübe gösteriyor ki, geniş halk yığınlarının bu atılımı ortaya koyduğu her yerde ise, kurulu düzenin ordusu aynı iç parçalanmayı ve çözülmeyi kaçınılmaz bir biçimde yaşamıştır ve yaşayacaktır.

Yönetimin hatalar zinciri

Ayaklanmayı kolaylaştıran ve onun içbirliğini pekiştiren bir başka etkene daha değinmeliyiz. Bu, yönetimin peşpeşe yaptığı hatalar zinciridir.

Yönetim başlangıçta halkın öfkeli gösterilerini küçümsedi. Bu öfke ve tepkinin bir süre sonra kendiliğinden yatışacağını sandı. Bu beklentinin gerçekleşmediğini görünce, bu kez halka karşı küstahça saldırı ve tehditlerde bulundu ve zor kullanacağını açıkladı. Halkın barışçıl grev ve gösterileri, bu zor tehditleri ve uygulamalarının hemen ardından, militan ve kararlı çatışmalar halini aldı. Buna rağmen rejim vurdumduymazlığını sürdürerek halkın taleplerini karşılayacak hiçbir adım atmayınca, halk hareketi iyice şiddetlendi ve silahlı bir ayaklanmaya sıçradı.

Olaylar bu aşamaya vardığında, rejim bu kez silahlı ayaklanmanın gücünü ve dinamizmini küçümsedi. Halkın istemleri doğrultusunda yatıştırıcı adımlar atacağına yeni tehditler savurdu, teslimiyet için süreler tanıdı ve sıkıyönetim ilan etti. Bunlarla da yetinilmedi; halkın tüm öfkesi iktidar partisine, özellikle de rejimin baş temsilcisi Berişa'nın şahsına yönelmişken (ki bugün hala da "Berişa'nın istifası" ayaklanmanın temel istemlerinden biri, birincisidir), kukla parlamento tutup Berişa'yı yeni bir beş yıl için yeniden başkan ilan etti. Bu yangına körükle gitmekti ve öyle de oldu. Bu öylesine temel önemde bir hata idi ki, rejimin emperyalist efendisi ABD bile anında Berişa'nın yeniden seçilmesini "tahrik" saydı ve bunun kutuplaşmayı iyice derinleştireceğini açıkladı.

Tüm hatalar silsilesi de aynı şekilde Arnavutluk'taki türedi egemen sınıfın toplumsal zayıflığı ve yeterli yönetim deneyiminden yoksunluğunun bir sonucudur.

Egemen sınıfların çok eski zamanlardan

gelen temel bir yönetim sanatı var. Bir dönemin politika ve uygulamalarının halk yığınlarında yarattığı derin hoşnutsuzluğun yıkıcı sonuçlara varmasını engellemek için, sorumluluk bu dönemin yöneticilerine yıkılarak onlar harcanır, halk yığınlarının karşısına yeni ve yıpranmamış yönetici adaylarıyla (parti ya da liderlerle) çıkılır. Böylece halk yığınları nispeten kolayca aldatılır ve yatıştırılır. Bu oyunu zamanında devreye sokmakta geciken rejimler ise çoğu durumda halkın öfke ve başkaldırılarının dolaysız hedefleri haline gelirler.

Arnavutluk'ta Berişa zamanında harcanabilseydi belki de işler bu noktaya bu kadar kolay ve hızlı varmazdı. Ama Arnavutluk'ta Berişa'yı harcayacak güce ve deneyime sahip bir egemen sınıfın olmadığını olaylar somut olarak gösterdi. Zira bizzat Berişa'nın kendisi, bu şımarıklığı ve küstahlığı ölçüsünde zayıf türedi sınıfın en güçlü mensubu durumundadır. Arnavutluk toplumundaki türediler ve uşaklar çetesinin başı ve ruhu bizzat odur. Bu nedenledir ki, emperyalist merkezlerin doğrudan müdahale ve telkinlerinin de etkisiyle (daha düne kadar seçimlere ve parlamentoya bile sokulmayan) resmi muhalefet hükümet kurma görevine çağrılmış, fakat buna rağmen Berişa başkanlık konumunu korumuştur. Böyle olunca da, emperyalistler, başını "Sosyalist Parti"nin çektiği resmi muhalefeti Berişa'ya bağlı bir hükümete dahil etmekle, gerçekte rejimin bu emniyet sübabını da isabetsizce harcamış oldular.

Düne kadar tüm sol muhalefetin lideri konumunu büyük bir sahtekarlık ve ikiyüzlülükle elde tutan Sosyalist Parti'nin, ayaklanma karşısında, bugün Berişa rejimine payanda olma rolüne soyunması da dikkate değerdir. Dahil olduğu ve başbakanlığını üstlendiği "milli mutabakat hükümeti"nin ayaklanan halk üzerinde hiçbir otorite kuramaması üzerine (ayaklanan halk "silah teslimi" çağrısını ayaklanmayı yayarak yanıtladı), bu parti, emperyalist askeri güçleri müdahaleye çağırma kararına katılmakta hiçbir tereddüt göstermeyerek karşı-devrimci işbirlikçi konumunu açıkça ortaya koydu. (Şimdilik parantez içinde belirtelim ki, devrimci bir eksen yaratma çizgisinin karşısına "solun birliği" adına reformistlerle kurulacak bir ekseni çıkaranların Arnavutluk reformist solunun davranışlarından çıkaracağı sonuçlar olmalıdır. Şimdi uşaklık rolüne soyunmuş ve halkın iradesi karşısında emperyalizmin müdahalesine sığınmış bu aynı "Sosyalist Parti", daha düne kadar tüm sol güçleri kapsayan "Demokrasi Platformu"nun en temel gücü durumundaydı).

Arnavutluk halkının yanında olmalıyız

Arnavutluk olayları öğretici derslerle doludur. Komünistler ve devrimciler olayları dikkatle izlemeli, bu dersleri aynı dikkatle irdelemeli, bundan devrimci siyasal mücadele için gerekli sonuçları çıkarabilmelidirler.

Biz burada ilk sınırlı bilgilerin ışığında Arnavutluk'taki halk ayaklanmasının ancak bazı yönlerine değinebildik. Olayların seyri, özellikle Balkan ülkelerine etkisi, emperyalistlerin önümüzdeki günlerdeki tutumları (askeri bir müdahaleye girişip girişmeyecekleri) vb. konularda kesin şeyler söylemek bugün için zor. Önümüzdeki günlerde belirsizlikler hızla ortadan kalkacak, daha açık, daha kesin ve daha tam değerlendirmeler yapmak olanaklı hale gelebilecektir.

Bitirmeden şunu da ekleyelim ki, beklenmedik bir biçimde patlak veren silahlı halk ayaklanmasının, halihazırda herhangi bir dış destekten, özellikle bölge halklarının fiili desteğinden yoksun olması bir başka önemli olgudur. Görünürde Yunanistan'daki bazı sınırlı gösterileri dışında fiili bir destek olmasa da, bölge halklarının Arnavutluk halkının emperyalizmin kuklası bir kokuşmuş rejime karşı başlattığı ayaklanmanın derinden bir sempatiyle karşıladığından hiçbir biçimde kuşku duyulamaz. Eğer olaylar emperyalist haydutların ayaklanmayı bizzat boğmak üzere Arnavutluk'a askeri müdahalesi noktasına varırsa, bu sempatinin fiili biçimlere dönüşeceğinden de aynı şekilde kuşku duyulmamalıdır. Türkiye'nin komünistleri ve devrimcileri, sınıf bilinçli işçileri ve emekçileri de böyle bir duruma hazır olmalı ve aktif biçimde Arnavutluk halkının yanında yer almalıdırlar.

EKİM

İzmir'de devrimci harekete yönelik operasyonlar

Sorunlar ve sorumluluklar

Son aylarda devrimci gruplara ardarda düzenlenen operasyonlar, devrimci sınıf mücadelesinin sorunları ve sorumlulukları üzerine önemli ideolojik-örgütsel açıklıklar sağlamıştır.

İzmir, yaygın tarım sanayi işletmeleri ve işçi istihdamı yoğunluğu açısından Ege'nin en önemli kentidir. Küçük ve orta burjuvazinin yaşam biçimi ve liberal dünya görüşü, toplumsal-siyasal alanda da egemendir. Siyasal liberalizm Kemalizmin yoğun kuşatmasıyla da içiçe geçiyor. Mücadele dinamiklerinin sancılı ortaya çıkışı ve sınıf çatışmaların yoğun yaşanmaması bu egemenliği daha da pekiştiriyor. Bununla birleşen devrimci önderlik boşluğu, bu kenti diğer alanlara göre görece de olsa devrimci sınıf hareketliliği açısından durgun hale getiriyor. Her ne kadar sınıf çatışmaları sıcak yaşanmıyorsa da sınıfsal kutuplaşma, bu sanayi kentinde de keskin yaşanmaktadır. Özelleştirme, taşaronlaştırma, yoğun işçi kıyımı, sendikasızlaştırma, vb. sınıfa yönelen saldırılar bu kutuplaşmayı derinleştiriyor. Bu kutuplaşma kendini toplumsal yaşamda açıkça ortaya koyuyor. (Sokakta yatıp kalkan, çöp toplayan, para dilenen insanlara "pislik" muamelesi yapıp "acınmaması" için bildiriler basan, Kürt göçüne karşı "vize" uygulamayı planlayan yerel yönetim ve onun düzenine inat gecekondular yoğun bir biçimde sefahatin yanında bir protesto gibi yükseliyor).

Bu zemin üzerinde sınıfa dönük saldırılar da kolay gerçekleşiyor. Karşısında sınıfın birleşik örgütlü ve militan direnişini bulamayan sermaye iktidarının saldırılarından İzmir işçi sınıfı ve emekçileri de paylarına düşeni alıyor. Enerji ve su dağıtımının özelleştirilme planları, Petkim ve Tüpraş'ın parçalanıp satılması hedefi, belediye işçileri üzerinde dönen oyunlar, tekstil sektöründe sendikalaşmaya geçit verilmemesi, küçük ve orta ölçekli işyerlerinde ve sanayi sitelerinde sendikasız ve sigortasız çalışma, sefalet ücretleri ve çocuk emeğinin sömürüsü, fabrikalarda sık sık meydana gelen ölümler, emekçi kitlelerin selin boğmasına yol açacak yerlerde yaşamak zorunda bırakılması, vb... Tüm bu saldırılar, karşısında, saman alevi gibi yanıp sönen tek tek direnişler buldu. Bunlar ya başladığı gibi bitti, ya da yayılıp bileşik militan bir karakter kazanamadığı koşullarda yalnızlaşıp tükendi. Bu durum sınıfın devrimci önderlik boşluğunun, onun komünist partisinin öncülüğünün ne denli yakıcı bir ihtiyaç olduğunu bir kez daha gözler önüne seriyor.

Devrimci mücadelenin zayıfladığı yerde karşı-devrim güçleniyor. Son dönemlerde hemen hemen tüm örgütlere yönelen siyasi polis operasyonları, devrimci örgütleri taakatsiz bırakmayı ve böylelikle emekçi kitlelerden koparark yalıtmayı hedefledi. Yoğun emek ve bedellerle yaratılan örgütsel oluşumlar bir dizi operasyonla dumura uğratıldı. Bu durumu mücadelenin zorunlu bedelleri olarak görmek, dolayısıyla örgütsel-politik çizgiyi meşrulaştırmak mümkün değildir. Devrimci hareket, İzmir topraklarının kendi özgünlüğünü de gözeterek, sorunun ideolojik-örgütsel temeline inmek ve sonuçları buradan çıkarmak durumundadır.

Elbette modern sınıf savaşımlarının keskin biçimler aldığı dönemlerde, çatışmanın sıcak yaşandığı koşullarda, devrimci bir örgütün operasyonlarla yaralar alması doğaldır. Bu bir savaş kuralıdır. Savaş bedel ödemeyi gerektirir. Zafer de bedel ödeye ödeye kazanılacaktır. Yeri geldiğinde göğüs göğüse çatışılacak ve şehit düşülecektir. Yeri geldiğinde tutsak alınıp düşmana diz çöktürülecektir. Bu, düzene karşı iktidar sorunu olan her devrimci örgüt için gündelik soruları çözümleme kadar doğaldır, yaşamın ayrılmaz bir parçasıdır. Ancak arka arkaya operasyonlara maruz kalmak, politik aktivasyonun ve örgütsel gelişmenin değil, ideolojik çizgiden beslenmek üzere devrimci politikada süreksizliğin, örgütsel gelişimde ise kesintinin ifadesidir.

Sınıf hareketinin yükselmeye başlaması, doğru orantılı olarak devrimci grupların da ilgisinin artmasını, hareketin geriye düşüşü ise ilginin azalmasını getiriyor. Sınıfa bu yöneliş her ne kadar sınıf hareketine politik müdahale imkanlarını çoğaltıp devrimci bir atmosfer yaratılmasını sağlasa da, yaratılan bu hava, devrimci hareketin kendi geçmişiyle

hesaplaşarak ideolojik, politik ve örgütsel kopuşu yaşayamadığı ve devrimci sınıf mücadelesinin ihtiyaçlarına yönelik siyasal-örgütsel bir kimlikle donanmadığı sürece, dönemsel olmaya mahkumdur. Dönemsel olduğu için de ufuksuz ve geleceksizdir. Sınıf hareketiyle sosyalizmin birliğini temel almayan, bu bakışaçısıyla işçi sınıfına yönelik faaliyet yürütmeyen, örgütsel oluşumunu da bu birliği gerçekleştirecek maddi zemin olarak ele almayan her siyasal çizgi ufuksuz ve geleceksizdir.

İzmir'de sıcak sınıf çatışmalarının henüz yaşanmamasından dolayı, sınıftaki kaynaşmaya bağlı olarak devrimci gruplarda artan ilgi yeşerecek zemin bulamıyor. Bu ise, devrimci hareketin halkçı perspektifini güçlendirerek semtlere ve okullara yönelmesini getiriyor. Yani sınıf hareketindeki eğriyi belli dönemlerde de olsa yükselme yönünde göremeyen devrimci hareket, sınıfa yönelik dönemsel politik müdahalelerden de kendini arındırarak tüm gövdesiyle küçük-burjuva toplumsal tabana oturuyor ve bu tabanın demokratik talep ve özlemlerine sözcülük ediyor. Devrimci örgütlere yönelik siyasi polis operasyonlarının hemen tümünün Kürt-Alevi emekçilerin oturduğu semtlere yönelik olması bunun bir göstergesidir.

İşçi sınıfına yönelik bir siyasal faaliyet, sınıfı devrimcileştirme amacına yönelik bir politik çizgi, aynı zamanda örgütü düşman saldırılarına karşı koruyup kollamanın, örgütsel sürekliliği sağlamanın da tek yoludur. Fabrikalara dayalı sosyalist perspektifli bir mücadele hattı, sınıfın bölükleri üzerinden örgütün sarıp sarmalanmasını sağlar, düşmanın örgüte ulaşma yollarını ise en aza indirir. Yani örgütsel güvencenin ve sürekliliğin biricik koşulu, yine sınıfa devrimci müdahale eksenine oturmuş bir politik örgütsel faaliyettir. Şüphesiz burada kastedilen, düşman saldırılarının bütünüyle bertaraf edilmesi değil, sınıf hareketiyle bilimsel sosyalizmin birliğini hedefleyen bir politik faaliyetin kendisini aynı zamanda örgütsel süreklilik ve örgütsel güvence olarak da üretmesidir. Yoksa sınıf savaşımları süresince düşman kampla karşı karşıya gelmek her dönem için kaçınılmazdır. Fakat semtin heterojen katmanları üzerinde yükselen, şekilsiz bir örgütlülük üzerine oturan, dahası legal ve illegal alanların içiçe geçmesi üzerinden yürütülen bir politik faaliyet, düşmana açılmış bir kapı işlevi görmektedir. Nitekim siyasi polis, semtlerde bir olanak üzerinden tüm olanaklara rahatlıkla ulaşabilmektedir. İzmir'deki operasyonlara dönüp bakıldığında, hemen hemen tüm devrimci grupların sürecinin benzer olduğu görülecektir.

Burada devrimci gruplara vurulan tek tek darbeler, devrimci mücadelenin, devrimci kitle muhalefetinin yükselmesine karşı da düşman tarafından indirilmiş önemli bir darbedir. Sınıf mücadelesinin biriken dinamiklerinin, müdahale olanaklarının daha başından kırılması anlamına geliyor. Açıktır ki, sınıf hareketinin ortaya çıkardığı imkanlara devrimci bir önderlikle cevap verilemediği koşullarda kırılmalar birbirini izliyor ve hareket bulunduğu yerden daha gerilere doğru gidiyor. Bu, İzmir'in burjuva liberal havasının yoğunlaşmasını da beraberinde getiriyor. Aslında kitle hareketinin geri düzeylerde seyretmesine, sınıf çatışmalarının sert geçmemesine dayandırılan "huzurlu kent" söylemi eşliğinde kentin yoğun kontrol altına tutulması, İzmir polisinin güçlü olmasından değil, devrimci güçlerin karşı-devrimci cepheyi geriletememesinden geliyor.

Devrimci önderlik boşluğu, sınıfın kitlelerinin reformist örgütlenmelerin ağına takılmasına en uygun zemini sunuyor. Sınıfa yönelik bir devrimci siyasal faaliyetin yokluğu, reformist anlayışların, kitlelerin siyasal bilinç geriliğine hitap edebilecek en uygun ortamı da yakalayarak düzen içi ve demokratik bir mücadele programını sınıfa enjekte edebilmesi anlamına gelmektedir. Nitekim ÖDP, EP ve sınıf sendikacılığı adı altında DY çevresi vb., sınıfın tabanını örgütleme faaliyetine hız vermekte ve bunu devrimci hareketin sınıfa uzak duruşu koşullarında çok daha engelsiz yapabilmektedirler.

Başta ağır sanayi sektörleri olmak üzere fabrika temelli bir siyasal faaliyet, İzmir'e egemen orta-burjuvazinin siyasal-liberal atmosferini boşaltıp sınıfın devrimci mücadelesinin keskinliğinin yaratacağı politik havanın solunmasını sağlıyacak omurga rolünü oynayacaktır. Bu aynı zamanda örgütsel sürekliliğin de tek güvencesi olacaktır.

Devrimci hareket geçmişiyle hesaplaşamadığı, ideolojik-politik çizgisini sorgulayamadığı sürece, yediği darbeleri "mücadelenin bedelleri" üzerinden açıklamak kolaycılığından da kurtulamayacaktır.

Nil DENİZ

Partileşme sürecinde mahalli örgüt ve organların belirleyiciliği

Mahalli örgütler ve onlara bağlı olarak çalışan organlar bugün örgütümüzün, yarın partimizin işçi sınıfı ve emekçi kitleler içindeki can damarlarıdır. Parti politikalarını dolaysız bir biçimde sınıfa taşıyan, kitleleri parti direktifleri doğrultusunda harekete geçiren, partiyi sürekli taze kanla besleyen ayaklarıdır. O halde il örgütlerinden fabrika hücre ve birimlerine kadar tüm organlar bu sorumluluk bilinciyle sürece hazırlanmak ve parti ilanını bu hazırlıkla karşılamak zorundadır. Her organ kendi sorumluluk alanında önderlik görevlerini organlaşma, kurumlaşma ve organ içi eğitimle ayrılmaz bir bütünlük içerisinde ele almalıdır.

Organ içi kollektif eğitim

Teorik eğitim, uzun süreli araştırma ve yoğunlaşmayı gerektirdiği için esasta bireyseldir. Organda yapılacak kollektif eğitim ise ideolojik ve politik eğitimdir. İdeolojik eğitim de önemli oranda bireysel bir araştırma ve yoğunlaşmayı gerektirmektedir. Organlarda ise bu araştırma ve yoğunlaşma kollektif tartışmalarla derinleştirilir, kavrayışta kolaylık sağlanır. Birebir eşit kavrayış ve kapasiteye sahip olmayan organ üyelerinin kendi düzeylerinde tartışmalara katılması sağlanarak tartışılan sorunlar anlaşılır kılınır. Organ üyeleri daha derinlemesine araştırma yapmaya teşvik edilir. Burada en önemli nokta eğitim çalışmalarının disipline kavuşması ve süreklileştirilmesidir.

Tartışılacak konular bir önceki toplantıda belirlenir. Organ üyeleri belirlenen çerçeveye uygun tarzda yayınlarımızı ve klasikleri inceler, gerekiyorsa konuya ilişkin başka devrimci yayınları da gözden geçirir. Titiz bir önhazırlıkla ve alınmış notlarla toplantıya gelinir.

Organların sürekli ve disiplinli bir kollektif eğitim çalışması yürütmesi anlamını bir yandan kadroların hızla gelişmesi, hareketle ve onun ideolojik çizgisiyle daha üst düzeyde bütünleşmesinde bulur. Diğer yandan böylesi bir eğitim faaliyeti tek tek üyelerin disipline edilmesi ve denetlenmesinin aracıdır. Devrimcilikte samimi, davasına inançlı olan bir organ üyesi, belirlenen eğitim programı çerçevesinde toplantılara hazırlıklı gelecektir. Zamanı tasarruflu kullanacak ve zamanla yarışacaktır. Eğer toplantılara gerekli hazırlık ve donanımla katılınmıyor, derme çatma söylemlerle yetiniliyor ve bu durum süreklilik arzediyorsa, devrimci-örgütlü kimlikte ciddi sorunlar yaşanıyordur. Bu durumda örgütlü birey ya kendini aşmak zorundadır, ya da zaaflarına yenik düşecektir. Zaafların teorisini yapmaya kimsenin hakkı yoktur, bu hak tanınmayacaktır.

Organlarda yapılan eğitim çalışmaları kendini alt birimlere ve ilişkilere doğru yaymalıdır. Kollektif eğitim çalışmasının kendini tüm faaliyet alanlarında yeniden üretmesi ancak organ içi eğitimin sınıf mücadelesinin dönemsel ihtiyaçlarına uygunluğu ve süreklilik taşıması koşullarında mümkündür.

Hareket olarak siyasal yaşama adım attığımız günden beri niteliksel gelişmeye özel bir vurgu yaptık. Partileşme süreci ve parti sorununda da aynı vurgunun altını çizdik. Bu, nicel gelişmeyi önemsizleştirdiğimiz anlamına gelmiyor. Tersine, biz sınıf savaşımının gelişme diyalektiğini esas alıyoruz. Öyle ki, ancak belli bir teorik donanıma sahip, hareketin ideolojik hattını içselleştirmiş, politik çizgisiyle bütünleşmiş kadrolar ve bu kadrolardan oluşturulmuş güçlü mali örgütler/organlar hareketin politika ve taktiklerini sınıfa taşıyabilirler. Sınıfı harekete geçirerek bu politikalara uygulama gücü kazandırabilirler. Sorun sadece merkezi politikalara uygulama gücü kazandırmak da değildr. Koşulların özgünlüğüne uygun politika üretmek, özgün örgütlülükler geliştirmek, düşmanın saldırılarına göğüs germek, ödenmesi gereken her türlü bedeli göze almak gibi özellikler de kadro niteliğiyle dolaysız bağlantılıdır. Merkezi

yapıyla ilişkilerin koptuğu koşullarda dahi kendi başına bir örgüt gibi davranma yeteneği ve cüreti göstermek aynı şekilde belli bir kadro düzeyini gerektirmektedir.

İşlevli organlar ve güçlü bir organ çalışması siyasal mücadele için can alıcı bir öneme sahiptir. Deneyimlerle sabittir ki, görev ve sorumluluklarına uygun bir organ çalışması oturtulamadığı takdirde genç, dinamik, devrim coşkusuyla dolu ama o derecede de deneyimsiz bir çok unsur zaman içinde tükenmektedir. Bu tür unsurlar hantal bir organ içerisinde ya geriye düşecek ya da en iyi ihtimalle sorumluluk duygusu zayıf, zaaflı, kompleksli, içten hesaplı unsurlara dönüşecektir. Bu tür kişilikler ve onlardan oluşan işlevsiz organlar her zaman hareketin önünü tıkayan, olanaklarını heba eden, sürekli geriye çeken bir işlev görürler.

Organ içi eğitim çok yönlü ve somut olmalıdır

İdeolojik eğitimde kendi temel yayınlarımızı aynı konuyu işleyen marksist-leninist klasiklerle beraber ele almalı, incelemeliyiz. Bulunduğumuz coğrafyadaki koşulların özgünlüğü ile tarihsel gelişme, deneyim ve olgular birlikte tartışılarak konulara derinlik sağlanmalıdır. Ulusal sorunu örnek vereceksek. Sadece marksist-leninist formasyonlar çerçevesinde ulusların kayıtsız şartsız kendi kaderini tayin hakkını tartışmak, işlemek, kavramak çok genel ve soyut kalacaktır. Bugün coğrafyamızda varolan Kürt ulusal sorunu tarihsel, marksist bir perspektifle kendisine özgü tarihsel gelişme süreçleri ile ele alınmalı, bugünkü özgünlüğü içerisinde tartışılmalı, somut politikalar üretmek esas alınmalıdır. Sorun bu somutlukta tartışılıp net tanımlanmış hedefler ve özgün politikalar üretilmedikçe bugün bir Kürt işçisine, emekçisine, gencine hangi politikayla gideceğiz? Neleri öne çıkaracağız? Bu yapılmadıkça, Kürt halkının yaşadığı yakıcı sorunlara, çoğu zaman ulusal soruna genel devrimci yaklaşımla sınırlı son derece soyut cevaplar vermek durumunda kalırız. Aynı şekilde ezen ulusa mensup işçiye, emekçiye, öğrenciye Kürt ulusal sorununu (halkların kardeşliğini) canlı bir tarzda kavratmak yerine kaba, didaktik yaklaşımlara düşeriz.

Bu sosyalizmin tarihsel sorunlarında da, kadın sorununda da, köylülük sorununda da, gençlik sorununda da, örgütlenme sorununda da böyledir. Tarihsel deneyimler, ancak içerisinden geçtiğimiz tarihsel sürecin özgünlüğü ve yaşadığımız -yani mücadele ettiğimiz- coğrafyanın kendine özgü koşulları içerisinde ele alındığında bugüne ışık tutabilirler, somut politikaların üretilmesine hizmet ederler. Ancak o zaman üretilen politikalar karşılık bulur.

Daha da somutlarsak. Bir fabrikayı, semti ya da okulu çalışma alanı olarak belirliyoruz. Ya da önden bilinen bir kitle eylemine müdahale etmeyi planlıyoruz. Belirlenen çalışma alanının özellikleri, müdahalenin kapsamı, yöntemi, araçları tüm detayıyla organda tartışılmalı, organ içi somut görevlendirmeler yapılmalıdır. Yoksa "A fabrikasına, semtine, eylemine müdahale etmeliyiz, bizim için stratejik öneme sahiptir" demek ve organ üyelerini kaba bir işbölümü çerçevesinde görevlendirmek kendi başına hiçbir şey ifade etmeyecektir. Dahası bu müdahaleyi organ insiyatifinden alarak bireyin insiyatifine vermek gibi bozucu bir sonuç da doğuracaktır. Oysa ki, ancak organ belirlenen çalışma alanı üzerinde kapsamlı bir tartışma yürütüp, güncel ve ileriye dönük hedeflerini bu tartışma içerisinde netleştirdiği, müdahale araç ve yöntemlerini saptadığı, politika ve taktiklerini somutladığı koşullarda görevlendirilen organ üyeleri yapıcı bir inisiyatif geliştirebilirler. Ve ancak bu koşullarda kişilerin yetenek ve özelliklerini gözeten işlevli bir organ içi işbölümü gerçekleştirilebilir.

Toparlayacak olursak. Ogan içi eğitim esasta ideolojik ve politiktir. Bu eğitim ancak siyasal faaliyetin ihtiyaçlarına yanıt verdiği, somut hedeflere ve politikalara bağlanabildiği koşullarda gerçek işlevine kavuşur. Organ içi eğitimin başarısının gerçek ölçütü mücadele alanına yansıyan pratik-politik performanstır.

Düşman saldırılarına karşı kadro ve ilişkilerin eğitimi

Son dönemlerde düşmanın hareketimize yönelik yoğunlaşan saldırısı gelişmemizden duyduğu özel rahatsızlığın ürünüdür. Partileşme

doğrultusunda yaşadığımız gelişimin düşmanı kışkırttığı ve hummalı bir saldırı hazırlığı dönemine soktuğu bir gerçektir. Bir taraftan açık alana pervasızca saldırırken, gizli örgüt aygıtına karşı şimdilik sessizlik fesadını koruyor. Kuşkusuz düşmanın bu sessizlik fesadını "illegal örgüt alanına ulaşamıyor, elinde istihbarat olmadığı için açık alana saldırıyor" diyerek iyi niyetle yorumlamak mümkündür. Bu yorum doğru da olabilir. Ama özellikle böyle bir dönemde bazı gelişmeleri iyi niyetle yorumlamak veya düşmanı küçümsemek büyük hata olur. Bugüne kadar bir çok kere düşmanın saldırılarını ya boşa çıkarmayı, ya da küçük tahribatlarla atlatmayı başardık. İllegal yapılanmamız ve işleyişimiz düşman saldırılarını boşa çıkarmada bize önemli refleksler kazandırdı. Bu reflekslerimizi daha da geliştirerek bu süreçte de göstermeliyiz. Gelişmemizi sindiremeyen düşmanın binbir türlü hile ve yöntemle gelişmemizi engellemeye, partileşme sürecimizi sekteye uğratmaya çalışacağından kimsenin kuşkusu olmasın. Çok özel bir süreçten geçiyoruz. Düşmanı küçümseyerek rehavete kapılmak ya da gerektiğinden fazla büyütmek bizleri aynı sonuca götürecektir. Partileşme sürecinin sekteye uğramasına...

Sınıf mücadelesinin temel kuralı, sınıf düşmanımızı sınıfsal düşmanlığın gerektirdiği ciddiyetle değerlendirmektir. Ona uygun bir tarzda konumlanmak, savaş taktik ve kurallarını buna uygun geliştirmektir.

Partileşme doğrultusunda yaşadığımız gelişmeyi düşman karşısında moral bir üstünlüğe çevirmek önemlidir. Ancak en az onun kadar önemli olan kadrolarımızı, militanlarımızı ve kitlemizi düşmanın saldırılarına karşı hazırlamaktır. Onları illegal örgütlenmenin ilke ve kurallarıyla eğitmek ve donatmaktır. Böylesi bir örgütsel eğitim içinden geçtiğimiz bu süreçte yaşamsal bir öneme sahiptir. Örgütü düşman saldırılarına karşı korumak ancak düşmanın anladığı dilde konuşmak, ona her alanda komünist militan tutumla cevap vermekle mümkündür. Bu süreci omuzlamak tek tek yoldaşların ve özelllikle organların görevidir.

Olumsuz yönden örneklemek gerekirse, açık alanda çalışan yoldaşların, 5 Ocak eylemi öncesinde, eyleme katılımı organize edecek güçleri ve eylemde kullanılacak materyalleri eylemin yapılacağı kentte biraraya toplamasıdır. Düşmana karşı taktikten ve refleksten yoksunluğun ürünü bu tür zaaflı tutumlarla sürecin karşılanamayacağını bilmek zorundayız.

Ya da, yurtdışı organının sürece ilişkin yaptığı yakınmacı değerlendirme ve yaklaşımlarla süreç karşılanamaz (*Ekim*, 15 Ocak sayısı). Tek tek ilişkilerimizin veya saflarımızdaki zaaflı unsurların varlığından kalkarak umutsuzluk tablosu çizmek, organ olma sorumluluğundan yoksunluğu anlatır. Dönem bize tek tek ilişkilerimizin zaaflarından yakınma gibi bir lüksü bırakmayacak kadar ağır görevler yüklüyor. Yakınanların öncelikle yanıtlaması gereken şudur: Zaaflı, eksikli, hastalıklı olmayan, sınıf devrimcisi kimliğini içselleştirmiş bulunan kaç ilişkimiz, ne kadar kitlemiz vardır? Bugün neyin sancısını çektiğimizi zannediyorsunuz?

Bir organ devrimci sınıf disiplini temelinde, sınıf savaşımının acımasız gerçekliğine uygun davranarak politik faaliyeti örgütlemek ve örgütsel işlerliğini oturtmak zorundadır. Bu disiplin ve işleyiş, zaaflı unsurları zaaflarından arındırmanın, hızla geliştirmenin ve hareketle bütünleştirmenin olanaklarını sunarken, geçici yol arkadaşlarını da bir kenara itecektir.

TEKOŞİN

EKİM 3. Genel Konferansı

Siyasal ve Örgütsel Değerlendirmeler

EKSEN YAYINCILIK

Özelleştirmeye karşı mücadeleyi yükseltelim!

Özelleştirme hangi ihtiyacın ürünüdür

İkinci Dünya Savaşının ardından, dünya kapitalist ekonomisinin içine girdiği büyüme ve genişleme süreci 70'lere kadar sürmüş, dünya ölçeğinde dev tekeller yaratılmış, korkunç bir sermaye yoğunlaşması oluşmuştur. Fakat ekonominin büyümesi 70'lere gelindiğinde yavaşlamış, büyük bir krizin içine girmiştir. Kriz kendisini pazar bulamama, kâr oranlarındaki düşmeyle göstermiştir. Dünya pazarı paylaşılmış durumdadır; eldeki sermaye yoğunluğunun yatırıma dönüşebilmesi için yeni alanlara ihtiyaç vardır. Kapitalist ekonominin genişleme döneminde, sınıf hareketini dizginlemek, iç pazar hareketliliğini sağlamak için sınıfa verilen bir takım ödünlerin de kâr oranlarının yükseltilmesi için geri alınması gerekmektedir. Sermaye ilk etapta doğrudan yatırım yapmak yerine az gelişmiş ülkelere kredi vererek sermaye ihracına girişmiş, spekülatif yatırımlara yönelmiş, o dönem için bu kârlılık tercih edilir olmuştur. Fakat bu borç politikası yeni krizleri de beraberinde getirmiş, dış borçlar kapitalist ekonomi için yeni sorunların kaynağı olmuştur. Özellikle az gelişmiş ülkelerin kapitalist devletleri mali krize girmişler, borçların ödenebilmesi için gereken birikimi edinememişlerdir. Zaten kapitalist sistemin dışında olmayan devlet işletmeleri var olan yapısal krizden en fazla etkilenen kesimlerdir. Kapitalist devlet gereken kaynağı sermayeden daha fazla vergi alarak kapatmak yerine, krizin faturasını yine işçi ve emekçilere çıkartmıştır.

Kısaca özetleyecek olursak, özelleştirme saldırısının arkasında yatan ana neden dünya kapitalist sisteminin '70'lerden beri yaşadığı yapısal ekonomik krizdir. İhtiyaç yeni pazarlar ve kâr oranlarının yükseltilmesidir.

Dünya pazarının paylaşıldığı durumda da artık sermaye tarafından işlevini doldurmuş olan devlet işletmelerini yeni yatırım alanlarına dönüşmesi süreci başlamıştır. Bu dev devlet işletmeleri dışında, bugüne kadar pazar ekonomisinin kısmen dışında kalmış telekomünikasyon, ulaşım, sağlık, eğitim vb. alanlar da bizzat pazar ekonomisinin içine çekilerek sermayenin hizmetine sunulmak istenmektedir.

Uluslararası sermaye pazar krizini kendi ülkesinde ve az gelişmiş ülkelerdeki devlet işletmelerini satın alarak çözmek ve kâr oranlarına da özelleştirmenin ardından gelecek işsizlik, sosyal hakların gaspı, düşük ücret politikalarının uygulanması, örgütsüzleştirme vb. gibi bir çok saldırı ile yükseltme ve sömürüyü azgınlaştırma hesabı içerisindedir.

Diğer taraftan az gelişmiş kapitalist devletlerin içinde bulunduğu mali krizi de yine özelleştirmeden gelecek kaynakla borçlarını ödeme ve sosyal hakların gaspı ile (yaşlılık, sağlık sigortası, eğitim, ulaşım vb. kazanımları ortadan kaldırarak) yükünü hafifletmek için kullanmak niyetindedir. Bir diğer hesap da daha ucuz yatırım alanları sağlayarak sermayenin ana yatırım giderini azaltmak, böylece kâr oranlarının yükselişini sağlamaktır.

Özelleştirme çok yönlü ve çok kapsamlı bir saldırı olmanın yanısıra, sermayenin can simidi olarak sarıldığı bir çözümdür aynı zamanda. Krizin hafifletilmesi büyük oranda buna bağlı görülmektedir. İMF'nin ve Dünya Bankası'nın kredi verirken özelleştirmeyi şart koşmasının ve az gelişmiş ülkelere uyguladığı baskının ana nedeni budur.

Türkiye de az gelişmiş bir kapitalist devlet olarak tüm bu sıkıntıları katmerli olarak yaşamaktadır. Özelleştirme saldırısının tüm kapsamıyla hayata geçirilmesinin önündeki engellerin kaldırılabilmesi, bu işin en az zararla kapatılabilmesi için sermaye devletinin özelleştirmenin altyapısını oluşturma çabası iki boyutta sürmektedir. Birinci boyut ekonomik, ikinci boyut ise ideolojiktir. İkisi birarada birbirlerini kuvvetlendirip destekleyen çalışmalar olarak yürütülerek özelleştirmenin yolu düzlenmeye çalışılmıştır ve çalışılmaktadır.

Özelleştirmenin kapsamlı bir şekilde Türkiye'nin gündemine girmesi '80'li yıllara, özellikle de Özal dönemine denk düşmektedir. Sermayenin politikaları doğrultusunda bilinçli ve sistemli ekonomik politikalar uygulanarak KİT'ler zarar ettirilmeye çalışılmış, hiç kuşku yok ki bunda da önemli mesafe alınmıştır. Bunun dışında bu kuruluşlara gereken yatırımlar kısılmış, hantallaştırılmış ve "arpalıklar" haline dönüştürülmüştür. Bu işletmeler iktidar partilerinin politik çıkarları üzerinden istihdam alanı haline gelmişse bile, bu küçük bir ayrıntıdır. Asıl olarak bu işletmelerin başı bozuk ve laçka bir hale getirilmesi, düşürülmesi sözkonusudur. Öyle bir hale getirilmişlerdir ki, bizzat o işletmelerin bünyesinde çalışan işçiler ve memurlar bunu savunamaz hale düşmüşler, kendileriyle hesaplaşır bir noktaya getirilmişlerdir. Ekonomik politikaları hayata geçirebilmek için ideoloji saldırıya uygun zemin çok özel bir tarzda yaratılmıştır. Bu işletmelerin düşürüldükleri durum üzerinden, siyasi iktidar, sözcüleri ve medya eliyle saldırıları başlatmıştır. KİT'lerin devletin sırtında bir yük olduğu, özelleştirmeden elde edilen gelirle yeni yatırım alanları açılarak yeni istihdam alanları sağlanacağı, işsizliğe çare bulunacağı vb. demogojik yalanlarla kitlelerin kafası bulanıklaştırılmaya çalışılmıştır. Oysa bilinmelidir ki özelleştirme işsizliğe çare bulmak şurada dursun tam da işsizler ordusu yaratacak bir uygulamadır. Sermaye iktidarının ve medyasının sözcüleri işi öyle bir boyuta vardırmışlardır ki, KİT'lerde çalışan işçi ve emekçileri, çalışmadan para kazanan "asalaklar" olarak ilan etme cüretini bile göstermişlerdir.

1997 yılı sermaye için tam bir özelleştirme yılı ilan edilmiştir. Sermaye medyası da bunun için seferber olmuş, çok değişik sermaye kalemşörleri tarafından ve halk nezdinde demokrat bir kimliğe sahip olan şahsiyetler üzerinden, kafa bulanıklaştıran ve hedef saptıran yazılar kaleme alınmıştır. Özelleştirmeye karşı olunmadığı, yalnızca özelleştirme gelirinin halk için kullanması gerektiği türünden bir popülist söylemle dikkatler başka yönlere çekilmeye, kitleler aldatılmaya çalışılmaktadır.

Aynı kafa karıştırıcı sahte söylemler bazı sendikalar tarafından da geliştirilmektedir. Özelleştirmeye cepheden karşı çıkmayan, hatta özelleştirmeyi sendikalar eliyle yapılmasını savunan sendika bürokratları, "sermaye yiyeceğine işçi yesin" gibi son derece demagojik bir söyleme başvurmakta ya da "halk şirketleri" adı altında şirketler kurarak ranta talip olmak istemektedirler.

Sermaye her yöntemi kullanarak, kendisinin sınıf içindeki uzantıları olma işlevini yerine getiren hainleri de kullanarak, onlara ranttan pay vererek işçi sınıfını yenilgiye uğratmak istemektedir. Fakat son dönemde gelişen özelleştirme karşıtı protesto eylemleri bunun hiç de beklenildiği ve istenildiği kadar kolay olmayacağını göstermektedir.

Gelişen kitle hareketi içinde özelleştirme mitingleri

Susurluk kazasıyla birlikte ivmelenen kitle hareketi, sınıf cephesinde de kendisini özelleştirme karşıtı gösterilerde ifade etmeye başladı. Şu anda bu iki hareketlilik birbirinden bağımsız gibi görünse de, mevcut dinamiklerine bakıldığında birleşme gücünü fazlasıyla taşıdığı görülecektir.

Özelleştirme karşıtı mitingler, özelleştirme saldırısının enerji işkoluna yönelmesiyle birlikte, yoğun olarak bu işkolunu harekete geçirdi. Soma, Lüleburgaz ve Çayırhan'ın ardından Yatağan'da da protesto mitingleri gerçekleştirildi. Sözkonusu mitingler ve daha sonra gelişen olaylar üzerinden bakıldığında, sınıf hareketi açısından çok büyük bir olanak olduğu ortadadır.

* Yapılan mitinglerin hepsi taşra diye adlandırabileceğimiz yerlerde ya da metropollere yakın olsa bile küçük yerleşim birimlerinde yapılmaktadır. Hareketin metropoller dışına yayılması, taşrayı hareketlendirmesi, sınıf hareketine yeni güçler akıtması bakımından son derece anlamlıdır. Özellikle 1989 bahar eylemleri sonrasında, gelişen işçi hareketinin metropollerdeki öncü işçilerin omuzlarında yükseldiği, kendiliğinden gelişen hareketin akacak politik bir mecra bulamayarak geriye düştüğü, öncülerinin tensikatlar yoluyla eritildiği, kalanlarının ise moral bozukluğu içinde hareketsiz kaldığı bilinmektedir. Kısmi mevzi direnişler yaşansa da hareketin taze güçlere ihtiyaç duyduğu

ortadadır. Gelişen hareketliliğin tüm ülke sathına yayıldığında taşradan gelecek yeni güç ve dinamiklerin metropolleri de harekete geçireceği, yeni bir öncü kuşağının ortaya çıkacağı kuşkusuzdur. Bunun nüveleri özelleştirme karşıtı eylemliliklerde mevcuttur.

* Özelleştirmenin harekete geçirdiği işçiler şimdiye kadar "geri" sendikalar diye nitelendirilen, devrimci hareketin etkisinin olmadığı ya da çok kısmi olduğu sendikalara bağlı işçilerdir. Bu sendikalar sınıf hareketinin üzerine bir karabasan gibi çökmüşler, işçilerin ellerini kollarını bağlamak için bin türlü ayak oyunu oynamışlardır. Özelleştirme konusunda da duruma göre tavır geliştirmekte, bazen satılacak yerlere sendika adına talip olmakta, bazen özelleştirmeye karşıymış gibi görünerek öfkeleri yatıştırmak için çaba göstermekte, bazen de Bayram Meral'in de ifade ettiği gibi "aslında işçilerin özelleştirmeye karşı olmadıklarını, yalnızca özelleştirmeden sonra gelecek işsizliğe karşı oldukları" gibi açıklamalar yaparak mücadelenin önünde set oluşturmaya çalışmaktadırlar. Fakat gelişen hareket bunları aşabileceğini, daha radikal eylem biçimlerini hayata geçirebileceğini göstermektedir. Sendikalar üzerindeki gerici etkinliğin kırılması da zaten tabandan gelişecek militan bir mücadeleyle mümkündür. Sermayenin özelleştirme saldırısı bu sendikaların ipliğini pazara çıkaran bir denek taşıdır.

* Özelleştirmelerin işçi ve memur hareketini birleştirecek özelliklere sahip olması son derece önemlidir. İşçi ve memur hareketi kendi dinamikleri üzerinde örgütlenmiş, kendi öznel sorunları için harekete geçmiş ve kendilerini ayrı ayrı platformlarda ifade etmişlerdir. Bunun nesnel bir yanı vardır hiç kuşkusuz. Fakat bu bir dayanışma sergilenmemesi, diğer harekete ilgisiz kalınması gibi bir zaaf alanına dönüşerek ister istemez hareketi daha fazla güç katacak dayanaktan yoksun bırakmıştır. Son Susurluk mitinglerinde de tablo değişmemiş, memur ve işçi sendikaları ayrı ayrı mitingler yapmışlar, birbirlerinin düzenledikleri mitinglere de yalnızca temsil düzeyinde katılmışlardır.

Özelleştirme karşıtı mitingler ise çok farklı bir tablo sergilemektedir. Memurlar ve işçiler bir araya gelmekte "İşçi memur el ele genel greve!" sloganını birlikte haykırmakta ve slogan gerçek işlevine kavuşmaktadır. Bugüne kadar defalarca gündeme getirilen ortak eylemliliklerin gerekliliği pratik karşılığını bulmaya başlamıştır. Özelleştirme saldırısı işçi ve memurları birleştirmekte, bunun ilk adımları pratikte örülmektedir. Çünkü görülmektedir ki, düşman aynı düşman, sokağa atılacak, işsiz kalacak, kölelik koşulları dayatılacak olanlar da işçiler ve emekçilerdir.

* Sınıf dayanışmasında alınan mesafe ve dayanışmanın hayata geçirilebilmesi emekçilerin sınıf bilincinin gelişme düzeyiyle yakından ilgilidir. Aslında sınıf dayanışması konusunda atılan ilk adım bilinçli ya da kendiliğinden olsun sınıf bilincine atılan ilk adımdır aynı zamanda. 1980'den sonra işçi sınıfına yönelen saldırıyla sosyal haklar gaspedilip ücretler dondurulduğu gibi sınıfın elindeki hak ve dayanışma grevi gibi mücadele silahları da yasaklanmıştır. Tabandan yükselen basıncın ürünü olarak 3 Ocak ve 20 Temmuz'da gerçekleştirilen bir günlük genel grevler (denemeleri de diyebiliriz) işçi sınıfının yasakları fiili olarak kırmaya başladığını gösterdi. Dayanışma grevleri ise henüz sadece Tuzla deri işçileri gibi sınıfın ileri kesimleri tarafından yapılabilmektedir. Ancak özelleştirmeye karşı yapılan eylemler de artık dayanışma grevlerinin sınıfın diğer kesimlerine taşınacağına işaret ediyor. Çayırhan'da Tes-İş'e bağlı işçiler toplantı basıp patronları kovarken, Maden-İş'e bağlı işçiler yardıma gelerek, daha sonra da ocaklara inmeme eylemini başlatarak oldukça anlamlı bir dayanışma örneği sergilediler.

* Hareketin taşıdığı radikalleşme dinamikleri bir kaç olay üzerinden açığa çıkmaktadır. Yatağan, Çayırhan gibi enerji santrallerinin bulunduğu yerlerde işçiler keşif yapmak için gelen şirketlerin insanlarını kovalıyorlar ve barikat örüyorlar. Bu eğilim bütün santrallerde sahipleniyor ve Lüleburgaz'da işçiler Yatağan işçilerinin yolundan gideceklerini söylüyorlar. İşçilerin "Sermayenin itleri, sattırmayız KİT'leri!" diye sloganlar atması mücadelenin hedefini de doğru saptadıklarının ipuçlarını veriyor. Çayırhan'da işçilerin toplantı basarak alıcı şirkete ait üç aracı devirmesi, sonra eylemin kitleselleşerek yürüyüşe dönüşmesi, jandarmanın açtığı ateşin

işçileri yıldırmaması, madencilerin ocaklara inmeme eylemini başlatması hiç de mücadelelerin öyle barışçıl yollarla sürmeyeceğini göstermektedir. Olayın ardından devlet de boş durmamış 10 işçiyi gözaltına almıştır. Olaylar sendikanın "oraya girmesiyle" yatıştırabilmiştir.

Yukarıda bahsedilen avantajların büyüyerek gelişebilmesi ve kazanıma dönüşebilmesi için devrimci bir müdahaleye gereksimin olduğu ortadadır. Çünkü hareket şu anda herşeye karşın özelleştirilecek alanlarla sınırlıdır. Oysa özelleştirme saldırısının kapsamıyla da ilgili olarak sorun yalnızca özelleştirilecek alanlardaki işçi ve emekçileri ilgilendirmiyor. Daha önce de belirtildiği gibi; "*İşçi sınıfı şimdi tarihi bir saldırıyla karşı karşıya kalmıştır. Bu saldırı karşısında gerekli direnişi gösteremez ve onu püskürtemezse eğer, bu, işçi sınıfı hareketine ancak 12 Eylül'le kıyaslanabilir bir darbe olacaktır.*"

Saldırının kapsamı ve sonuçları ortada olduğuna göre mücadele nasıl bir perspektifle yürütülmelidir?

Mücadele perspektifi ve pratik anlamı

Gelişen her hareket, ihtiyaçları üzerinden kendi örgütlülüğünü de yaratır; onu pratikte sınar ve kalıcılaştırır. İhtiyaçlara cevap verdiği sürece bu örgütlenme modelleri kullanılır, cevap veremediği koşullarda yeni arayışlar içerisine girilir. Ya var olanın yanında daha üst örgütlenmeler, ya da var olanın tasfiyesi ve yeni olana geçiş şeklinde sonuçlanır. Önemli olan ihtiyacı doğru tahlil edebilmek ve mücadeleyi yükseltecek, inisiyatifi yayacak, kazanım sağlayabilecek, savaşmayı öğretebilecek örgütlülüğü yaratabilmektir.

Şu anda sınıfın tek örgütlendiği yerler sendikalardır. Özelleştirme saldırılarına ve sendikaların tutumuna (büyük bir kısmının) bakıldığında, sendikaların bu mücadeleyi göğüsleyebilecek bir yapıda olmadığı tartışma götürmüyor. Ayrıca sendikasız işyerleri de düşünüldüğünde, farklı örgütlenme biçimlerine duyulan ihtiyaç açıktır.

Türkiye işçi sınıf hareketinde şimdiye kadar yaratılmış taban örgütlenmeleri işyeri komiteleridir. Tabanı harekete geçirecek, inisiyatifi yaygınlaştıracak ve tabanın istemlerini en iyi biçimde ortaya koyabilecek örgütlenmeler olması açısından bu komitelerin önemi büyüktür. Özelleştirme saldırısının kapsamının çok geniş olduğunu daha önce de söyledik. Saldırıları göğüsleyebilmek ve geri püskürtebilmek için de işyeri komitelerinin bütün alanlarda oluşturulması, tartışma gündemine sokulması, mücadelenin bu komiteler ve onun alt birimleri aracılığıyla yürütülmesi zorunlu hale gelmektedir. İhtiyaç bugün yerel komitelerin örgütlenmesini ve bunların merkezileştirilmesini zorlamaktadır.

Öte yandan, mücadelenin perspektifi birincil önem taşıyan bir sorundur. Hedeflerin ve şiarların doğru saptanabilmesi gerekiyor. Bazı protesto eylemlerinde de görüldüğü gibi, sendikacılar hedefi saptırarak okları hükümete yöneltmeye çalışıyorlar. Fakat şu çok iyi bilinmelidir ki, özelleştirme bir devlet politikasıdır. Sermayenin politikasıdır. CHP-DSP-RP gibi partiler muhalefetteyken özelleştirmeye karşı tavır alabilirler, hatta parti programlarına bile koyabilirler; fakat iktidara geldiklerinde hepsi de özelleştirmenin altına imza atarlar. Çünkü tümü de sermayenin ve devletin partileridir. Susurluk kazasıyla birlikte devletin çirkin yüzü bütün pisliği ve çürümüşlüğüyle ortaya çıkmıştır. Özelleştirme saldırsını yapan da aynı devlettir. İşçi ve emekçilerin karşısına da artık bütün cilaları dökülmüş olarak, vahşi dişlerini göstererek çıkmaya hazırlanıyor. O zaman okların yönü de sermayeyi ve onun devletini gösteriyor.

İşçi ve emekçilerin önünde işyeri komitelerini kurmak, yaygınlaştırmak, bunun üzerinden genel grevi, genel direnişi örgütleyerek sermayenin saldırısına cevap vermek için komünistlerle ve devrimcilerle omuz omuza mücadele etmek görevi durmaktadır. Artık dostun ve düşmanın bilinmesi gereken günlerdeyiz.

Bu saldırılardan ve sonucundaki yıkımdan kesin olarak kurtulmanın yolu ise sermayeden kurtulmakla mümkündür. Bu ise ancak iktidar mücadelesiyle gerçekleşebilir. İşçi sınıfının iktidarı için, işçi sınıfının kılavuzu olan partiyi örgütlemek, sınıfa önderlik edebilmek ve son yumruğu sermayenin kafasına indirebilmek için komünistlere düşen sorumluluk ortadadır. Bu sorumluluk bilinciyle örgütsel-politik faaliyete hız kazandırmak tüm komünistlerin boynunun borcudur.

Y. NEHİR

Fabrika çalışması üzerine notlar

Komünist faaliyet kendisini fabrika zeminli bir çalışma üzerinden üretmek zorundadır. Ancak, bu temel görevin tanımlanması ile bu alanın pratik süreçlerine hakim olmak arasında zorunlu bir mesafe vardır. Bu mesafenin kapatılmasında önemli bir rol oynayacak olan öznel iradi müdahale kendisini her geçen gün daha fazla "zorlamak"tadır. Zorlamanın olduğu yerde "zorlanma" şüphesiz kaçınılmazdır. Ama bu devrimcileştiren ve dönüştüren bir zorlanmadır.

Sınıfı devrimcileştirme süreci aynı zamanda komünistleri eğiten ve dönüşümünü sağlayan bir süreç olarak yaşanacaktır. İdeolojik-siyasal perspektiflerdeki açıklık sınıf çalışmasında başarının temeli olmakla birlikte, bu hem yeterli değildir hem de kendisini mekanik olarak üretemez. Burada siyasal pratiğin dersleri ve deneyimleri önemli bir rol oynamak durumundadır. Birikim ve deneyimlerin eylem kılavuzu olma rolü oynayamaması, el yordamıyla yürümeye çalışmak, amatörlüğe ve kendiliğindenliğe teslimiyet anlamına gelecektir.

Hareketimiz kadrolarının ve militanlarının sınıf çalışmasını yalnızca kendi pratiğinden öğrenmesine izin vermemelidir. Deneyim ve kazanımları sürekli aktararak militanların içselleştirmesine yardım etmelidir. Sıfır noktasından başlamak zorunda kalan her devrimci, geçmiş deneyimlerin olumsuzluklarını yeniden yaşamak zorunda kalacaktır. Ancak deneyimler üzerinden eğitmek yalnızca yazılı materyallerle de gerçekleştirilemez. Daha önemlisi, ilgili organların ve ileri kadroların yeni devrimcilerin yaşamlarına girmesiyle, yakından denetimi ve müdahalesiyle gerçekleştirilebilir. Çeşitli randevuların ve malzeme alışverişlerinin ağır bastığı bir ilişki tarzıyla bireyler ne denetlenebilir ne de geliştirilebilirler.

Komünist bir yaşamla burjuva toplumunun "albeni"leri arasında yalnızca pamuk ipliği vardır. İki çekim merkezi arasındaki ilişkide, burjuva toplum, çok daha eski olduğu için şüphesiz daha güçlüdür. Parti örgütlenmesinin azınlık örgütlenmesi olmasının temel nedenlerinden birisi de zaten budur. Yeni devrimcilerin burjuva düzenden kopması, onun alışkanlıklarından arınabilmesi, kendiliğinden bir süreç olarak yaşanamaz. Tersine örgütün sürekli bir denetimini ve bilinçli iradi müdahalesini gerekli kılar. Ama denetleyenin kendisi de denetime açık olmak zorundadır. Örneğin randevusuna gidemeyen bir ileri kadroya tabandaki bir işçi neden gelmediğini rahatlıkla sorabilmelidir. İleri bir kadro kendi altındaki bir devrimciye "sorgulamasını" da öğretebilmelidir. Tabandaki devrimcileri sorumlulukları konusunda eleştiren bir yönetici kadro kendisine yönelen eleştirilere tahammülsüzlük göstermemeli, içeriği yönünden eleştiri doğru olmasa bile yöntemi konusunda cesaretlendirmelidir.

Öncü işçiler ve yeni devrimcilerin ideolojik eğitiminin önemi

Feurbach Üzerine Tezler'in üçüncüsünde Marx'ın söyledikleri dikkate değerdir: "*İnsanların ortamın ve yetişme biçiminin ürünleri oldukları, ve dolayısıyla değişik insanların, başka ortamların ve değişik biçiminin ürünleri oldukları yolundaki materyalist öğreti, **ortamı değiştirenin insanın kendisi olduğunu ve eğiticinin kendisinin de eğitilmeye ihtiyacı olduğunu unutuyor.***" (Marx-Engels, *Seçme Yapıtlar*, C.I, s.12) Bu sözler, eğiticinin eğitirken aynı zamanda kendisinin de öğrendiğini, bu ikisi arasındaki diyalektik ilişkiyi ortaya koymaktadır. Örgütün önderliği, yöneticileri, kadrolar kendi altındakileri eğitirlerken, süreklilik arzeden bir eğitim sürecini yaşarlar. Bunu gözden kaçırmamalıyız.

Öncü işçilerin ve yeni devrimcilerin ideolojik eğitiminde "herşeyden önce bilgi edinmenin yolu, yöntemi ve alanı konusunda devrimcinin yönlendirilmesi" asla yeterli değildir. Bu bir bakıma kolaycı bir yaklaşımdır. Yeni yoldaşlarımıza okudukları kitaplar konusunda açıklamalar yapmak, özellikle tartışmak en öğretici yoldur. İdeolojik gelişim süreçlerini hızlandırmak, EKİM'in düzeyine ulaştırmak ve gelişimlerini takip edebilmek temel bir sorunumuzdur.

Öncü işçilerin düzeyleri çok geri ise, ideolojik eğitimlerinin başlangıcında doğrudan marksist klasikler vermemek gerekir. Hayatında eline kitap almamış işçiye kolay okuyabileceği

öykü ya da romanlar verilerek öncelikle okuma alışkanlıkları geliştirilmelidir. MYO-PYO'nun önemli yazıları da birlikte okunup tartışabilinir. Ardından ise kendi temel belgelerimiz okutulmalıdır.

İşçilerle grup olarak yapılacak çalışmalarda, işçilerin kavrayış düzeylerini ve zorlanma noktalarını anlamak önemlidir. Bu toplu çalışma bir süre sonra bırakılmalı, işçilerin gelişmelerindeki eşitsizlikten dolayı farklı ideolojik eğitim programları uygulanmalıdır.

İdeolojik eğitime başlayan her işçinin bir sıçrama yapacağını düşünmemeliyiz. Yeni bir insanı örgüt ilkeleri konusunda zorlamamalı, ayrıştırmayı ve öne çıkarmayı başarmalıyız. İşçilere küsmemeliyiz! Leninist bir örgütte herkeze bir görev düşecekse, alabileceğimiz kadarını işçilerden "almak" durumundayız.

Öne çıkan öncü işçilerle ideolojik eğitimde anlamadığı kavramları tek tek açıklıyarak, yaşamdan örnekler vererek anlatmaya çalışmalıyız. *Diyalektik ve Tarihsel Materyalizm, Anarşizm mi Sosyalizm mi?, Ütopik ve Bilimsel Sosyalizm* vb. kitapların belli bölümlerini birlikte okuyup tartışmalıyız. Çalıştığı fabrikanın sorunları üzerinden bildiri yazmaya cesaretlendirmeli, yazdığı bildiri çok kötü de olsa teşvik edip geliştirmeye çalışmalıyız. Kendi yazdığımız bildirilere işçilerin katkılarını sağlamalıyız.

Sınıf devrimcisine bazı öneriler

Örgütleyici olarak fabrikaya giren bir militan iyi bir gözlemci olabilmelidir. Çalıştığımız bölümdeki işçileri iyi tartmalı, kişisel sohbetlerle eğilimlerini ve kişiliklerini anlamaya çalışmalıyız. Herşeyden önemlisi dürüstlüğümüzle, davranışlarımızdaki olgunlukla bize güven duymalarını sağlamalıyız. İşçileri kişisel özelliklerimizle etkilemeyi başaramazsak, bir ağırlık oluşturmazsak, söyleyeceğimiz doğruları dikkate almayacak ve değer vermeyeceklerdir. İşçilerin her davranışına ortak olmamalı, ama "ilkeli" davranmak adına da yadırganır bir duruma düşmemeliyiz. İşçileri tanımak için soru soran ya da sorgulayan bir tutuma girmemeli, sohbetlerin içerisinde farkettirmeden öğrenmeye çalışmalıyız.

İşçileri örgütlemek fabrikada sürekli çalışmakla doğru orantılı değildir. Komünistlerin sorununun işçilik yapmak değil, örgütçülük olduğunu unutmamalıyız. Öncü işçi sıfatı taşımayan işçilerle gerektiğinden fazla zaman öldürmemeli, ama insani ilişkilerimizi geliştirmeyi de ihmal etmemeliyiz. İşçileri kısa zamanda tahlil edebilmek seçici bir faaliyet için önemlidir. Gelişme vaadetmeyen işçileri komünist önderler yapmak için özel bir uğraş vermek devrimciyi yılgınlığa iter, performansını düşürür. Sınıf mücadelesinin yükseldiği dönemlerde umulmadık işçiler önderlik yeteneği gösterebilirler. Böyle dönemlerde öncü niteliğine sahip pek çok işçi ile buluşmak çok daha kolay olacaktır. Ancak ekonomik mücadelenin öne çıkardığı işçilerin verili bilinci ekonomik bilinçtir. Sosyalist bilinçle bütünleşmeye en yatkın olanları çekip çıkarabilmek durumundayız. Örgütleyici böyle dönemlerde soğukkanlı olabilmeli, sürecin peşinde sürüklenmemelidir.

Bildiri yazımı ve dağıtımı sorunları

Bildiride temel sorun, ele alınan konunun çarpıcı bir biçimde ve popüler vurgularla işlenebilmesidir. Aşırı devrik ve uzun cümleler kurmamalı, sade bir dil kullanmalıyız. Kadın işçilere yönelik bildirilerde ezilen cins olmanın getirdiği sorunları da ele almalıyız.

Herhangi bir fabrikanın sorunlarından yola çıkarak diğer fabrika işçilerine seslenen bildiriler de kaleme alınabilir. '90 yılında Zonguldak işçilerinden "Osman usta"nın diliyle tüm metal sektörüne seslenen ve "yarım bıyık yarım sakal" aşağılanmasına karşı kaleme alınan bildirinin dağıtılan fabrikalarda sarsıcı etkilerini görmüştük.

Ajitatörlük ve propagandistlik ayrı bir yetenektir. İçe kapanık bir militanı ajitatör yapmaya çalışırsak hezimete uğrarız. Ağzı laf yapan işçiler karşısında rahat davranabilen, çarpıcı örneklerle konuyu anlatabilen özellikteki yoldaşları bu alanda eğitmeliyiz. Bildiri dağıtımında gizli bir iş yapılıyor havası vermemeli, rahat davranabilmeliyiz. Bildirilerimizi gözümüzün önünde yırtan ve üzerimize yürümeye çalışan işçilere yumuşak davranmamalı, bizi kötüleyen konuşmalar yapmasını engellemeliyiz.

Faaliyetin sürekliliğini sağlayabildiğimiz, yoğunluklu bir kuşatmayı gerçekleştirebildiğimiz koşullarda sonuç almamak mümkün değildir. İşçi sınıfının verili geriliğine takılmadan "herşeyi belirleyen kadrolardır" perspektifi ile sınıf çalışmasına yüklendiğimizde, partiyi ve devrimi kazanma süreci kısalacaktır.

Y. ŞENER

Devrimci sınıf kimliği

Bir devrimcide bulunması gereken en önemli özelliklerin başında, yaşamın her alanında inisiyatifli davranabilmek gelir. Bu bir yetenek meselesinden çok ideolojik-politik çizginin içselleştirilmesi, devrimci militan bir kişilik, örgütsel bir kimlik ve bunlara denk düşen sınıfa yönelik pratik-politik çalışmanın toplamıdır. Bu bileşenlerdeki herhangi bir yetersizlik örgüte yabancılaşmanın, dolayısıyla inisiyatifsizliğin zemini olur.

Örgütle bütünleşememek, daha çok örgütten beklemek ve bunun beslediği inisiyatifsizlik ve atalet, küçük-burjuva kimlik ve kültürden sıyrılmamış kadrolar şahsında hareketimizde de yaşanan sorunlardır. Hareketimizin geleceği açısından kadro politikamızın önemli bir müdahale alanınını da bu sorunlar teşkil etmektedir. Sorunları anlamak ve yerinde bir müdahale tarzı oluşturmak açısından sorunların başlıca nedenlerine değinmek yararlı olacaktır.

İdeolojik eğitim sorunu

İşçi sınıfının dünya görüşü olan marksist-leninist ideolojiyi kavrayamamak ya da bu alandaki yetersizlik, sorunun asıl ve tayin edici halkasını oluşturmaktadır. Bu alandaki zayıflıkların giderilmesi, açıkların kapatılması, belli başlı marksist klasiklerin sistematik bir incelenmesini, bunun yanısıra hareketimizin kendi birikiminin döne döne okunup tartışılmasını ve somut yaşamda karşılıklarının bulunup değerlendirilmesini gerektiriyor. Bilinç alanında zayıflıklıklar taşıyan, önemli boşlukları olan bir devrimci bunun pratik karşılığını yaratmakta da doğal olarak zorlanacaktır.

Misyon ve inanç duygusundaki zayıflık

Bununla bağlantılı ikinci yön ise, misyon ve inanç duygusundaki zaafiyettir. Bu zayıflığın kaynağında iktidar perspektifinden yoksunluk yatmaktadır. Geleneksel devrimci hareketin 30 yıllık teori ve pratiğinin ürettiği bir zayıflıktır bu. İktidar perspektifinden yoksunlukla birlikte küçük-burjuva devrimci hareketin "düşünen önderler, uygulayan militanlar" yönündeki fiili kadro politikası "gözlerimi kaparım, vazifemi yaparım" anlayışlı bir kadro geleneği yaratmıştır. Hareketimizin hala bu kadro kaynağından besleniyor olması, sorunun değişik düzeylerde saflarımızda da kendisini üretmesinin maddi zemini olmuştur. Hareketimizin sınıf yönelimindeki ısrarı, pratik politikadaki açıklıkları vb. bugüne kadar bu sorunun kaba bir şekilde dışa vurumunun önüne geçebilmiştir. Ama değişik biçimlerde ve düzeylerde saflarımızda da yaşamaktadır.

Bir türlü öncelikleri gözeten örgütlü ve planlı bir çalışma tarzına geçememek; zamanın, olanakların ve güçlerin büyük ölçüde değerlendirilememesi; bunların yarattığı sorunların sorumluluğunu hep başka yerde aranması vb. misyon ve inanç duygusundaki zayıflığın bir sonucudur. İnisiyatifsizlik ve örgütten beklemecilik bu zaaflara yaslanarak kendini üretir. Bu alandaki zayıflıkların giderilmesi bir yanıyla ideolojik eksikliklerin giderilmesini, bunu bütünleyen diğer yanıyla da planlı ve örgütlü bir güç seferberliğini, doğru bir çalışma tarzını gerektirir.

Sınıf intiharı

Burjuva alışkanlıklardan, kültüründen, ahlakından ve düşünüş tarzından kopamamak sorunun bir başka nedenidir. Proleter devrimci yaşama ve örgüte yabancılık bunun doğal dışa vurumudur. Çözüm yolu işçi sınıfına yönelik siyasal sınıf çalışması pratiği zemininde sınıf intiharını gerekleştirebilmektir.

Küçük-burjuva devrimci gelenekten kaynaklı bir başka çarpık yaklaşım da bu alandadır. Devrimcilik genellikle kendi yaşamını "feda etmek", salt emekçiler için ölümü göze almak, burjuva dünyanın "nimetlerinden", "çekiciliğinden" vazgeçmek olarak anlaşılır. Kuşkusuz bu işin önemli bir yanıdır. Fakat bunu bütünleyen asıl önemli yan gözden kaçırıldığı içindir ki, bu bakışaçısı zorlu dönemlerde, "kendini feda etme"nin boşuna olduğu sonucuna da götürebilmektir. Oysa bir devrimci için asıl önemli olan, devrimci yaşama adım atmasıyla birlikte herşeyden önce kendi yaşamının bir anlam ve değer kazandığının bilincine varmasıdır. Burjuva dünyanın çürütücülüğünden ve kokuşmuşluğundan kurtarılanın öncelikle kendi yaşamımız olduğunun bilincine vardığımız

ölçüde sınıf intiharı dediğimiz dönüşümün temellerini daha sağlam atmayı başarabiliriz.

Devrimci kimlik sorunu

Sorunun önemli nedenlerinden bir diğeri devrimci kimlikteki zaafiyettir. Devrimci sağlamlık genellikle düşman karşısında gözüpek ve direngen olmakla bir tutulur. Bu son derece dar bir bakıştır ve bununla sınırlı bir direngenliğin sürekliliğinin hiçbir güvencesi yoktur. Yaşamın her alanında devrimcileşmeyi başaramayan bir devrimcinin "militanlık"ının ne denli kısa ömürlü olduğunun sayısız örneği vardır. İnisiyatifli davranabilmek, örgütü sahiplenebilmek, örgütsel disiplin içerisinde kendisini bir örgüt gibi hissedebilmek; tüm bunlar düşmana karşı yaşamın her alanında topyekün bir savaşım yürütmekten geçer. Burjuva dünya ile dört bir yandan kuşatıldığımızı ve yaşamımızdaki herhangi bir boşluğun bu dünyanın mikroplarınca doldurularak bütün kimliğimizi ve kişiliğimizi kemirmelerinin zemini olacağını bir an için bile unutmamalıyız. Mücadele öncelikle "burjuva dünya"nın kendi yaşamımızdaki egemenlik alanlarına karşı bir mücadele olmalıdır, ki mücadelenin en zorlu alanlarından birisidir bu. Yaşamını devrimcileştiremeyen, küçük-burjuva yaşam tarzı ve alışkanlıkları, düşünüş tarzına karşı bilinçli bir mücadele yürütmeyen bir devrimci her zaman zayıflıklarla malül olacaktır.

Yaşamımızda hiçbir boşluk bırakmamalıyız. Çok basit görüngülerle dışa vuran hata ve zaaflarımızı küçümsememeli, bunları üreten zemini açığa çıkarmak ve kurutmak konusunda bilinçli bir çaba içerisinde olmalıyız. Örneğin günlük yaşamını disipline edemeyen bir devrimci örgütsel yaşamına da bu disiplinsizliğini taşıyacaktır. Devrimci örgüt disiplinini, ilke ve kurallarını sık sık boşa çıkaracak, düşman karşısında dirense bile örgütünü ve yoldaşlarını düşman saldırılarına açık hale getirecektir. Devrimci kimliğin kendisini düzene karşı her cepheden mücadele içinde üretip sağlamlaştırabileceğini bir an için bile unutmamalıyız.

"Devrimci militan kimlik"i geliştirmek sorunu bu bütünsellik içerisinde kavranmalıdır. Kuşkusuz bu kimlik yaşamımızdaki zaaf alanlarına karşı kendi içinde bir mücadele ile değil, siyasal sınıf pratiği içinde kazanılabilecektir. Ama burada öznel iradi müdahalenin büyük önemini hiçbir biçimde unutmamalıyız.

Zaaflara ve zayıflıklara karşı zamanında müdahale etmeliyiz

Kadrolarımızdaki ve kadro adaylarımızdaki hatalı tutumlarının, zaaflı davranış ve zayıflıklarının nereden kaynaklandığı konusunda açıklıklara sahip olmalı ve bunu gözeten bir müdahale tarzı ortaya koymalıyız.

Yeni şekillenen bir devrimci ile belli bir ideolojik kavrayışı olan, örgüt kimliği taşıyan bir kadronun bahsettiğimiz türden zaaf ve zayıflıkları (örgütten yabancılık, inisiyatifsizlik, beklemecilik) iki farklı tutumun göstergesidir. Örgütle yeni tanışan, ideolojk çizgisini yeni yeni kavrayıp içselleştirmeye başlayan, sınıfsal dönüşümün pratik adımlarının henüz yeni yeni atan bir yoldaşın inisiyatif göstermekte, örgütle bütünleşmekte zorluk çekmesi doğaldır. Fakat nedenleri tahlil edilerek zamanında müdahale edilmesi gerekir. Böyle bir müdahale esnek, yapıcı ve kazanmaya yönelik olmak durumundadır. Devrimci militan kişiliği yeni yeni şekillenen bir devrimcinin örgütle bütünleşmesi yoğun bir emeği, yakın bir ilgiyi gerektirir. Böyle bir kadro adayındaki zaaflı tutumlar bilinçli olmaktan çok hareketimizin görece yeni olması, yarattığı geleneklerin yeni yeni kökleşmeye başlaması, siyasal gericiliğin toplumda yarattığı ruh hali, sınıf ve kitle hareketindeki durgunluk vb. nesnel zorluklardan kaynaklanmaktadır.

Fakat zaaf ve zayıflıkları aşmak için hiçbir çaba sarfedilmiyorsa, dahası bunlar önderlik şahsında örgüt eleştirilerek, inisiyatif yerine örgütten beklenerek maskeleniyorsa, örgütsel bütünlüğe ve disipline uzak duruluyorsa, burada bilinçli bir tutum sözkonusudur. Bu aynı zamanda küçük-burjuva sınıf kimliği ve kültürünün kökleşmişliğinin de göstergesidir. Böylelerinin ortak özelliği çok iyi laf yapıp iş yapmamak, örgütsel hukuku zaaflı tutumlara örtü yapmak vb.dir.

Elbette ki yapılan müdahale, komünistler için herşeyden önce kazanmaya yöneliktir. Fakat yapılan müdahaleye ayak diremek, kendini sürekli dayatmak kesinlikle tahammül edilmemesi gereken davranışlardır. Hareketimizin geleceği sözkonusu olduğunda, böylelerinin saflarımızda yeri olmamalıdır.

A. JİYAN

Okurlardan / Yoldaşlardan...

Işık söndürme eylemi sokaklara taştı

"Sürekli Aydınlık İçin Bir Dakika Karanlık" eylemleri belli bir kitlesellikle sürüyor. Daha önce eylemin son günü olarak belirlenmiş olan 28 Şubat'ta Buca'da (bin kişilik), Cumhuriyet Meydanı'nda (300 kişilik) ve Karşıyaka'da kitlesel mitingler gerçekleşti. Cumhuriyet Meydanı'nda toplanan kitlenin büyük çoğunluğu devrimcilerden oluşuyordu. Bütün sloganlar politik ve devrimci bir çerçevedeydi. Öyle ki, 'Türkiye laiktir laik kalacak!' sloganı attırıldığında katılım bile görmedi.

Son iki haftadır eyleme emekçi-işçi ve devrimci demokrat katılım sözkonusuyken, küçük-burjuva orta katmanların oturduğu semtlerde belli bir geri çekilme gözlemleniyor. Kentin değişik semtlerinde akşam 9'da sloganlı gösteriler gerçekleşiyor. (Egekent, Güzeltepe, Gültepe, Yamanlar, Bornova'da süreklilik arzediyor). Ortak genel sloganlar ("Susma sustukça sıra sana gelecek!", "Faşizme karşı omuz omuza!", "Zindanlar boşalsın, çetelere yer kalsın!" gibi) dışında "Susurluk devlettir! Hesap soralım!", "Pisliği emekçiler/ devrim temizleyecek!", "Yaşasın devrim ve sosyalizm!", "Yaşasın devrimci dayanışma!" sloganları da yoğun olarak katılım buluyor. Eylemin ilk günlerinde seyirci konumundaki emekçi semtler de eyleme ışık kapatarak destek veriyor (Bayraklı, Altındağ gibi). Bir diğer gelişme de, emekçi semtlerdeki gösteriler başta olmak üzere, eylemin süresindeki uzamadır. Pek çok yerde, daha önce 3-5 dakika süren eylem 20-30 dakikayı buluyor. Davullu, zurnalı kitlesel gösteriler artık kanıksanmış durumda.

Toplam olarak söylemek gerekirse;

1) Eylem eski "temiz toplum" çizgisinden devletin ve düzenin teşhir edildiği bir çizgiye doğru gelişme gösterdi. Daha önce, devrimcilerin ve devrimci sloganların hakim kılınmasından yakınan çevreler, artık açık devrimci yönelişin karşılık bulmasından dolayı seslerini çıkartamıyorlar. (Demokrat Radyo, eylemin ilk günlerinde "aman eylemi provoke etmeyelim, etmeye çalışanları dışlayalım, bu eylem halkındır, başkalarının - yani devrimcilerin- çalışmasına izin vermeyelim" tarzında sürdürdüğü karşı devrimci propaganda çizgisini terketmek zorunda kaldı.)

2) EMEP, SİP, HADEP gibi seyirciler artık katılma noktasına geldiler. Her iki anlayışın yayın ve propagandalarında, eyleme katılmama tavrı, katılma ve kendini ifade etme noktasına geldi. Biz baştan beri, geri de olsa, bu eylemin arkasındaki tepkiyi ileriye çekme noktasında nettik. Katılımımızı kitlesel olmazsa da, aktif kılmaya çalıştık. Pek çok yerde "Sürekli aydınlık için devrim!" vb. sloganları attırdık.

3) Halihazırda eylem kent küçük-burjuvazisinin özlem ve taleplerinin, eylem biçiminin egemenliğinde sürüyor. Son iki haftadır sokaklara taşan devrimci gençlik ve semt emekçileri bu toplam içinde eylemin genelini belirleyemiyor. Fabrika işçilerinin, eylemin pasif destekçileri ya da izleyicileri olmaları sözkonusu. Çeşitli fabrikalardaki bilgilerimize dayanarak söyleyebiliriz; eylemin etkisi fabrikaya taşınmıyor. İşçiler (o da ileri işçiler) bir iki söz dışında, eylemi ve eylem nedenini tartışmıyor.

4) Devrimci güçlerin toplamı açısından aynı pasif çizgi sürüyor. Propaganda-ajitasyon çalışması yok denecek kadar az. Katılım yeterli görülüyor. Daha önce önerdiğimiz "birlikte ve geniş bir faaliyet çerçevesine biraraya gelme" politikası karşılığını bulamadığı için bağımsız bir çalışma içine girdik.

Bundan sonraki süreçte bu eylemin daha ileri bir noktaya taşınmasının imkanlarının azaldığını düşünüyoruz. 21 Mart çalışmalarıyla birleştirilerek yeni bir tarzda sürdürülmesi devrimci ve komünistlerin omuzlarındaki bir görevdir.

K. Erhan/İzmir

Meges'te kararlı direniş

Meges Kurtköy'de Ercan Holding'e bağlı bir boya fabrikası. 200 kişinin çalıştığı fabrikada 60 kişi fiili üretimde, 140 kişi ise personel statüsünde çalışıyor. Bunun yanısıra fabrikada 25 müdür var. Neredeyse 2 işçiye 1 müdürün düştüğü fabrikada işçiler üzerinde yoğun bir baskı var.

Boya yapımında kullanılan kimyasal maddelerin sağlığa verdiği zarar, çalışma şartlarının ağırlığı ve düşük ücretler karşısında işçiler bir süredir sendikalaşma faaliyeti sürdürüyorlardı. Petrol-iş Sendikasında örgütlenmeyi seçerek %100'e yakın bir katılım sağladılar. 14 Şubat'ta yetki için bakanlığa başvurdular. Hemen harekete geçen işveren işçileri tehditle sendikadan istifaya zorladı. Bunu başaramayınca da önce 8 daha sonra da 12 olmak üzere 20 işçiyi işten attı.

Bunun üzerine çadır kurarak fabrika önünde direnişe geçen işçilere en anlamlı destek içeride kalan diğer çalışanlardan geldi. Personel de dahil olmak üzere 180 işçi fabrikayı terk etmeden üretimi durdurdular. Dışarıdaki ve içerideki işçilerin mesai saatleri süresince alkışlı-sloganlı bir şekilde süren direnişine jandarmanın da belli bir baskısı söz konusuydu. İşçiler 20 Şubat günü topluca gözaltına alındılar. Sendika şube sekreteri ise 3 kez gözaltına alındı. Direnişçi işçilere yiyecek getirme ve semtte imza toplama biçiminde Kurtköy halkından da belli bir destek geldi. Bu destekte işçilerin çoğunluğunun Kurtköy'de oturması ve Kurtköy halkı içerisinde daha önce Meges'te çalışanların olmasının büyük etkisi var.

Buna rağmen geri adım atmaya yanaşmayan işveren düzenin kolluk kuvvetlerini kullanarak ve dışarıdan işçi getirerek direnişi kırmaya çalıştı. Fakat işçilerin kararlı bir tutumla dışarıdan gelenleri fabrikaya almamaları nedeniyle başarılı olamadı. Şimdi ise işçileri bölmeye, bunun için de adamlarını bazı zayıf işçilerin evlerine göndererek onları ikna etmeye, bildik yöntemleri kullanarak direnişi zayıflatmaya çalışıyor. Fakat direniş ilk günkü dinamizminden birşey kaybetmiş değil. Şu anda her iki cephede tüm silahlarını ortaya koymuş durumda. Bundan sonra direnişin seyrini en kararlı tutumu sergileyen taraf belirleyecek.

Komünist bir işçi/İstanbul

Modital Tekstil direnişi sürüyor

Modital Tekstil 100'ün üzerinde işçinin çalıştığı bir işletme. Kısa bir süre önce sendikalaşan fabrikada Türk-İş'e bağlı Teksif Sendikası örgütlü. Bir kaç ay önce TİS sürecine giren fabrikada görüşmelerin tıkanması üzerine işçiler iş yavaşlatmadan şalterleri indirmeye kadar varan eylemlerle kararlı bir tutum aldılar. Bu sayede görüşmelerdeki tıkanıklık aşıldı ve sözleşme kısmen de olsa başarıyla sonuçlandı. TİS süreci biter bitmez saldırıya geçen işveren, uydurma bir noter belgesine dayanarak, başta öncüler olmak üzere 63 işçinin iş akitlerini feshetti.

Noter belgesinin uydurma olduğu isimlerin araştırılması sonucunda ortaya çıkarıldı. Bunun üzerine komiteleşerek fabrika önünde direnişe geçen işçilerin sendikayı harekete geçirme yönündeki tüm çabaları sonuçsuz kaldı. Şube direnişin ancak 7. gününde işverenle görüşme girişiminde bulundu. Sendika şube başkanının kararlaştırılan saatte fabrikaya gelmemesinden şüphelenen işçiler, işvereni takip ederek patronla sendikacıları Cevizli Pamukspor Tesisleri'nde yemekli toplantı halinde bastılar. Bu olay üzerine işçiler sendikadan umutlarını keserek (dışarıdan yapılan müdahalenin etkisiyle) başından itibaren yapmaları gereken şeye yöneldiler. Çalışan işçilere iş bırakma çağrısı yaptılar. Başlangıçta başarılı olsalar da, sendika ve işyeri temsilcilerinin tersi yönde çalışmaları nedeniyle iş bırakma eylemi gerçekleşemedi. İçerdeki işçilerin direnişe destekleri ancak çay ve yemek paydoslarında alkışlı protesto eylemleri yapmakla sınırlı kaldı.

Bu durumun yarattığı moral çöküntüye ve işverenin farklı maddelerden işçi çıkarması nedeniyle oluşan yapay ayrımlara rağmen Modital işçileri işvereni mahkemeye vererek ve fabrika önünde çadır kurarak direnişlerini devam ettirme kararı aldılar. Gaspedilen tazminatlarını almaktan başka talebi olmayan direnişin başarıya ulaşıp ulaşmaması Modital işçilerinin kararlı tutumlarını sürdürüp sürdürememelerine bağlı.

Komünist bir işçi/İstanbul

Okurlardan / Yoldaşlardan...

İsyanlar-gösteriler-sokak çatışmaları-devrimci bir ordunun parçaları- işte halk ayaklanmasının gelişme safhaları bunlardır. Artık nihayet son safhaya geldik. Elbette bu bir bütün olarak hareketin bu yeni, en üst aşamada bulunduğu anlamına gelmez. Hayır, hareket içinde daha birçok şey gelişmemiştir, Odesa olayları hala eski isyanların önemli özelliklerini taşıyor. Fakat bu, kendiliğinden selin ilk dalgasının, otokrasinin "kalesinin" eşiğine kadar yaklaştığı anlamına gelir. Bu, bizzat halk kitlesinin ileri temsilcilerinin, teorik düşünceler sonucunda değil, büyüyen hareketin baskısı altında, mücadelenin, Rus halkının düşmanına karşı nihai mücadelenin yeni, daha üst görevlerine ulaştıkları anlamına gelir. Otokrasi bu savaşa hazırlanmak için **her şeyi** yaptı. Halkı yıllardan beri askeriyeye karşı silahlı mücadeleye itti, ve şimdi ektiğini biçiyor. Bizzat askeriye içinden devrimci ordunun birlikleri oluşuyor.

Bu birliklerin görevi ayaklanmayı ilan etmek, bütün savaşlar gibi iç savaş için de zorunlu olan kitlelere **askeri önderlik** sağlamak, genel açık mücadelenin üslerini oluşturmak, ayaklanmayı komşu bölgelere taşımak, tam politik özgürlüğü -ilk başta imparatorluğun küçük bir bölgesinde de olsa- güvence altına almak, çürümüş otokratik düzenin devrimci yeniden biçimlendirilmesine başlamak, barış zamanlarında bu faaliyete pek katılmayan ama devrimci dönemlerde öne çıkan halkın alt katmanlarının devrimci yaratıcı faaliyetini bütün kapsamıyla geliştirmektir. Bu yeni görevleri kavrar ve bunları atak ve kapsamlı bir biçimde önlerine koyarlarsa, ancak o zaman devrimci ordu birlikleri tam zafere ulaşabilir ve **devrimci hükümetin** üsleri olarak hizmet edebilirler. Ve halk ayaklanmasının verili aşamasında devrimci hükümet, devrimci ordu kadar acil bir zorunluluktur. Devrimci ordu, askeri mücadele ve otokrasinin askeri gücünün artıklarına karşı halk kitlelerinin askeri yönetimi için gereklidir. Devrimci ordu, büyük tarihsel problemler ancak **şiddetle** çözülebildiği için gereklidir, modern savaşta **şiddetin örgütlenmesi** ise askeri bir örgütlenmedir. Ayrıca otokrasinin askeri gücünün kalıntıları dışında, yıkılmakta olan Rus hükümetinin daha şimdiden yardım dilendiği komşu ülkelerin askeri güçleri vardır -bu konuya daha aşağıda değineceğiz.

Devrimci hükümet, halk kitlelerinin, önce devrimci ordu sayesinde çarlığın elinden koparılıp alınmış bölgelerde, ve sonra da tüm ülkede politik yönetim için zorunludur. Devrimci hükümet, devrimde söz konusu olan politik dönüşüme derhal koyulmak için zorunludur -halkın devrimci özyönetiminin kurulması, gerçekten ulusal ve gerçekten kurucu bir meclisin toplantıya çağrılması, onlar olmadan halkın iradesinin gerçek ifadesinin imkansız olduğu "özgürlüklerin" uygulanması için zorunludur. Devrimci hükümet, gerçekten ve kesin olarak otokrasiden kopmuş ayaklanan halk katmanlarının politik birliği için, politik örgütlenmesi için gereklidir. Elbette bu örgüt, halk iradesini güvence altına almak ve faaliyetini halkın yardımıyla yerine getirmek için halk adına iktidarı ele geçiren devrimci hükümet gibi ancak geçici olabilir. Fakat bu örgütlenme, ayaklanmanın her başarılı adımıyla kopmaz bir bağ içinde **derhal** başlamalıdır, çünkü politik birlik ve politik yönetim bir an bile geciktirilemez. Halkın çarlık üzerinde tam zaferi için ayaklanan halkın politik yönetimi, halk güçlerinin askeri yönetiminden daha az önemli değildir.

Otokrasi yanlılarıyla halk kitleleri arasındaki savaşın nihai sonucunun nasıl olacağı, bir ölçüde değerlendirme yeteneğini korumuş hiç kimse için kuşkulu değildir. Ne var ki ciddi savaşın asıl şimdi başladığı, önümüzde hala büyük sınavların bulunduğu gerçeğine gözlerimizi kapamamalıyız. Devrimci hükümet gibi devrimci ordu da öylesine yüksek tipte "organizmalar" teşkil etmekte, öylesine karmaşık kuruluşlar, öylesine gelişmiş bir yurttaşlık bilinci gerektirmektedir ki, bu görevlerin basitçe bir vuruşta derhal ve doğru biçimde uygulanmasını beklemek yanlış olacaktır. Hayır, bunu beklemiyoruz, sosyal-demokrasinin her zaman yerine getirdiği ve getireceği inatçı, yavaş ve çoğu kez görünmez politik eğitim çalışmasının değerini biliyoruz. Ancak yaşadığımız şu anda daha da tehlikeli olan halkın güçlerine inançsızlığa da izin vermemeliyiz; muazzam tarihsel olaylar darkafalı insanları inlerinden, tavan aralarından, bodrumlardan zorla çıkarıp **yurttaş** olmaya zorlandığında, devrimin ne muazzam bir aydınlatıcı ve örgütleyici güce sahip olduğunu düşünmeliyiz. Devrim ayları insanları onlarca yıllık politik durgunluk dönemlerinden daha

hızlı ve kökten biçimde yurttaş olarak eğitir. Devrimci sınıfın bilinçli önderlerinin görevi, bu eğitme görevinde sınıfın daima önünde olmak, yeni görevlerin önemini anlatmak ve onları ileriye, büyük nihai hedefimize yürümeye çağırmaktır. Devrimci bir ordu oluşturma ve bir Geçici Devrimci Hükümet kurma girişimlerimizde kaçınılmaz olarak karşılaşacağımız başarısızlıklar, bize sadece görevlerin **pratik** çözümünü öğretecek, sadece, şimdi kuytularda uyuyan yeni ve taze halk güçlerini bu çözüme çekecektir.

Askeriyeyi alalım. Tarihi birazcık da olsa bilen ve bu işin büyük uzmanı Engels'ten öğrenen hiçbir sosyal-demokrat, askeri bilgilerin büyük öneminden, askeri tekniğin, halk kitlelerinin ve halk sınıflarının büyük tarihsel çatışmaları çözmekte kullandıkları bir alet olarak askeri örgütlenmenin muazzam öneminden asla kuşku duymamıştır. Sosyal-demokrasi hiçbir zaman, başlamış bulunan iç savaşın koşulları mevcut olmadığı sürece askeri sorunları asla ön plana çıkarmadı. Fakat **bugün** bütün sosyal-demokratlar askeri sorunları ilk sıraya olmasa bile ilk sıralardan birine koymuşlar, bu sorunların incelenmesini ve bu sorunların halk kitlelerine tanıtılmasını gündeme almışlardır. Devrimci ordu, askeri bilgileri ve askeri araçları, Rus halkının bundan sonraki kaderini çözmek için pratik olarak uygulamak zorundadır.

Bir devrimci hükümet kurma görevi de, tıpkı devrimin askeri güçlerinin örgütlenmesi görevi gibi yeni, zor ve karmaşık bir görevdir. Fakat bu görev halk tarafından çözülebilir ve çözülmek zorundadır. Ve burada da her türlü kısmi başarısızlık, yöntem ve araçların mükemmelleşmesini, sonuçların sağlamlaştırılmasını ve genişletilmesini sağlayacaktır. Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi Üçüncü Kongresi, kararında, yeni görevin çözülmesinin genel koşullarını kaba hatlarıyla açıklamıştır -artık bu görevlerin gerçekleştirilmesinin pratik koşullarını tartışmanın ve hazırlamanın zamanı gelmiş, geçmektedir. Partimiz bir asgari programa, demokratik (yani burjuva) devrim çerçevesinde kesinlikle uygulanabilir olan ve proletaryaya sosyalist devrim mücadelesi için gerekli olan dönüşümlerin kendi içinde tutarlı bir programına sahiptir. Fakat bu program temel talepleri ve temel taleplerin sonucu olan ya da kendiliğinden anlaşılır olduğu var sayılan kısmi talepleri içermektedir. Bir Geçici Devrimci Hükümet kurma girişimlerinde önemli olan, tam da tüm halka, en aydınlanmamış kitleye bile, bu hükümetin hedeflerini, ulusal görevlerini kısa formüller, kesin ve berrak ana hatlar göstermek için temel talepleri öne çıkarmaktır.

(...)

Devrimci ordu ve devrimci hükümet - bunlar aynı madalyonun iki yüzüdür. Bunlar ayaklanmanın başarıya ulaşması ve kazanımlarının pekiştirilmesi için aynı derecede gerekli olan iki kurumdur. Bunlar, biricik tutarlı devrimci şiarlar olarak mutlaka ileri sürülmesi ve anlatılması gereken iki şiardır. Şimdi ülkemizde kendilerine demokrat diyen bir sürü insan var. Fakat pekçoğu bu işe soyunup, pek azı bunu hakediyor. "Topluluk" denilen sözüm ona demokrat Zemstvolarda "Anayasacı Demokrat Parti"nin bir sürü lafebesi, fakat pek az **gerçek** demokrat -yani halkın tam egemenliğinin düşmanlarına karşı, çarlık otokrasisinin savunucularına karşı ölüm kalım pahasına mücadele etme yeteneğinde insan- var.

Sınıf olarak burjuvaziye özgü olan bu korkaklık, bu ikiyüzlü yarım gönüllülük işçi sınıfında yoktur. İşçi sınıfı gayet tutarlı demokrat olabilir ve olmak zorundadır. İşçi sınıfı Petersburg, Riga, Libau, Varşova, Lodz, Odesa, Bakü ve daha başka pekçok kentin sokaklarında akıttığı kanıyla demokratik devrimde öncü müfreze rolünü hak ettiğini kanıtlamıştır. Şimdi bu tayin edici anda da bu büyük role layık olduğunu göstermelidir. Proletaryanın bilinçli temsilcileri, Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin üyeleri, sosyalist hedeflerini, sınıf ve parti olarak bağımsızlıklarını bir an bile unutmadan, tüm halkın önüne ileri demokratik şiarlarla çıkmalıdır. Bizim için proletarya için demokratik devrim, emeğin her türlü sömürüden tam kurtuluşu yolunda, büyük sosyalist hedefe giden yolda sadece ilk aşamadır. Ve bu nedenle bu ilk aşamayı bir o kadar hızlı geride bırakmak, halkın özgürlüğüne düşman olanları bir o kadar kararlı biçimde ortadan kaldırmak, tutarlı demokrasinin şiarlarını bir o kadar yüksek sesle ilan etmek zorundayız: Devrimci ordu ve devrimci hükümet.

Temmuz 1905

Seçme Eserler
Cilt: 3, İnter Yayınları, s.291-298

Devrimci ordu ve devrimci hükümet

V.İ.LENİN

(...) Genel silahlı halk ayaklanması, olayların kendiliğinden gelişiminin etkisiyle gözlerimizin önünde olgunlaşmakta ve örgütlenmektedir. Otokrasiye karşı halk mücadelesinin biricik tezahürünün **isyanlar** olduğu, yani bilinçsiz, örgütsüz, kendiliğinden ve yer yer barbar öfkeler olduğu zamanlar pek o kadar gerilerde değil. Fakat en ileri sınıfın, proletaryanın hareketi olarak işçi hareketi, bu başlangıç safhasını hızla geride bıraktı. Sosyal-demokrasinin hedef bilinçli propaganda ve ajitasyonu sırasını savdı. İsyanların yerini örgütlü grev mücadeleleri ve otokrasiye karşı **politik gösteriler** aldı. Vahşi askeri infazlar proletaryayı ve kentlerin sade halkını birkaç yıl içinde "eğitti" ve devrimci mücadelenin daha yüksek biçimlerine hazırladı. Otokrasinin halkı soktuğu caniyane ve çirkin savaş, halkın sabrını taşırdı. Çarlık birliklerine karşı kalabalıkların silahlı direniş girişimleri baş gösterdi. Halkla askeriye arasında tam anlamıyla **sokak çarpışmaları, barikat savaşları** başladı. Kafkasya, Lodz, Odesa, Libau çok kısa süre önce proleter kahramanlık ve halk coşkusu örnekleri sergilediler. Mücadele ayaklanmaya dönüşmeye başladı. Özgürlük cellatlarının, polis aynasızlarının aşağılık rolü gittikçe bizzat çarlık ordusunun da gözünü açacaktı. Ordu yalpalanmaya başladı. Başlangıçta münferit emre itaatsizlik, ihtiyatların öfke patlamaları, subay protestoları, askerler arasında ajitasyon, bazı bölüklerin ya da alayların işçi kardeşlerine ateş etmeyi reddetmeleri. Sonra **-ordunun bir bölümünün ayaklanma safına geçişi.**

Odesa'daki son olayların muazzam önemi tam da, burada çarlığın askeri gücünün önemli bir bölümünün -bütün bir zırhlı kruvazörün- ilk kez açıkça devrim safına geçmesinde yatmaktadır. Hükümet bu olayı halktan gizlemek ve denizcilerin ayaklanmasını henüz çekirdek halindeyken boğmak için azgın çabalarda bulundu ve her türlü hileye başvurdu. Hepsi nafile. Devrimci "Potemkin" zırhlısına karşı gönderilen savaş gemileri arkadaşlarına karşı **silah kullanmayı reddettiler.** Avrupa'da "Potemkin"in teslim olduğu, Çar'ın devrimci zırhlıyı batırma emri verdiği haberlerini yayan otokratik hükümet, bütün dünya önünde tamamen küçük düştü. Filo Sivastopol'e geri dönmüş, hükümet aceleyle denizcileri terhis etmeye, savaş gemilerini silahsızlandırmaya girişmiştir; Karadeniz Donanması'nda subayların kitleler halinde terhis edildiği söylentileri dolaşmaktadır; teslim olan "Georgiy Pobyedonosev" zırhlısında yeniden isyanlar patlak vermiştir. Libau ve Kronstadt'ta da denizciler ayaklanmışlardır; askeriyeyle çatışmalar yoğunlaşıyor; Libau'da denizcilerin ve işçilerin askerlere karşı barikat savaşı sürüyor. Yabancı basında tam bir dizi diğer savaş gemisinde de ("Minin", "11. Alesander" vs.) ayaklanmalar olduğu yolunda haberler var. Çarlık hükümeti **donanmasız** kaldı. Şimdilik elde ettiği tek şey, donanmayı devrim safına aktif biçimde katılmaktan alıkoyabilmek olmuştur. Fakat "Potemkin" zırhlısı yenilmez bir devrim toprağı olarak kalmıştır, ve akibeti ne olursa olsun, artık önümüzde kuşku götürmez ve son derece önemli bir gerçek var: **devrimci ordunun** bir **çekirdeğini** oluşturma girişimi.

Hiçbir baskı, devrim üzerinde hiçbir kısmi zafer bu olayın önemini ortadan kaldırmayacaktır. İlk adım atılmıştır. Dönüşü olmayan yola girilmiştir. Ordunun devrim safına geçmesi, tüm Rusya'nın ve tüm dünyanın belleğine kazınmıştır. Karadeniz Donanması'ndaki olayları, kaçınılmaz olarak, devrimci bir ordunun kurulması için yeni, daha enerjik girişimler izleyecektir. Şimdi görevimiz, bu girişimleri bütün gücümüzle desteklemek, proletarya ve köylülüğün geniş kitlelerine özgürlük uğruna mücadelede devrimci ordunun genel önemini anlatmak, **özgürlük bayrağını,** kitleleri devrime çekecek, çarlık otokrasisini ezecek güçleri birleştirebilecek tüm halkın bayrağını yükseltmekte bu ordunun bölümlerine yardımcı olmaktır.

(Devamı s.22'de)